

ZBORNİK SAŽETAKA
6. KONFERENCIJA SOCIJALNIH RADNIKA
15. – 17.10.2014.
ZAGREB

**SOCIJALNI RAD U VRIJEME SOCIJALNE I EKONOMSKE
KRIZE**

Izdavač:

Hrvatska udruga socijalnih radnika

Za izdavača:

Štefica Karačić, dipl. soc. rad.

Tajništvo:

Hrvatska udruga socijalnih radnika

Cvita Šimić, dipl. soc. rad.

Nova cesta 1, Zagreb

Tel/fax: +385 1 4550 757

e-mail: husr@zg.htnet.hr

Pokroviteljstvo:

Organizacijski odbor:

Meri Gatin

Antun Ilijaš

Tatjana Katkić Stanić

Štefica Karačić

Cvita Šimić

Ivana Teskera Galić

Programski odbor:

Vanja Branica

Gordana Daniel

Olja Družić Ljubotina,

Marijana Kletečki Radović

Nataša Koražija

Nino Žganec

Dizajn naslovnice

Vitomira Martinjak

Prijelom i tisak:

Naklada:

Zagreb, rujan 2014.

PREDGOVOR

Temeljne vrijednosti profesije socijalnog rada od najranijih početaka profesionalnog razvoja promiču ideju socijalne pravednosti, služenja humanizmu, dostojanstva i vrijednosti svakog pojedinca te vrijednosti pozitivne društvene promjene. Nastala na ideji pružanja podrške pojedincima, grupama i zajednicama u sprječavanju, suočavanju i nadilaženju kriznih situacija profesija socijalnog rada u svim svojim ključnim aspektima tretira krizu kao nezaobilazni dio povijesti, sadašnjosti i budućnosti svakog ljudskog bića. S tim u vezi moglo bi se činiti kako pojava novih kriznih situacija u suvremenim oblicima ne bi trebala za socijalni rad predstavljati neki specifičan izazov, a s kojim se on do sada nije susretao.

Ipak, suvremeni pojavni oblici kriznih situacija s kojima je zahvaćen gotovo cijeli svijet otvaraju, bez sumnje, čitav niz posve novih izazova za socijalni rad. Odgovori na te izazove iziskuju od socijalnih radnika daleko više ingenioznosti od jednostavne reprodukcije usvojenih znanja i povijesno naučenih lekcija. Kontinuitet u razvoju ideje socijalne države i s njom povezane ideje socijalne sigurnosti i socijalne pravednosti ozbiljno je doveden u pitanje pod utjecajem snažne dominacije neoliberalnih ekonomskih doktrina. Ono što je do jučer predstavljalo konsenzus političkih elita i odavalo sigurnost građanima u smislu njihove kvalitete života gotovo je preko noći dovedeno u pitanje ne samo u nerazvijenim nego i u dobrom dijelu visoko razvijenih zemalja. Disbalans ekonomskog i socijalnog razvoja zamaglio je prividnu harmoniju i razbio iluziju o tome da suvremeno društvo hrabro korača prema društvu blagostanja u kojem će primjeri socijalnih nepravdi ostati tek egzemplarni. Štoviše, sve više se čini kako upravo sama ideja blagostanja postaje ona koja je egzemplarna. Ekonomski hegemonizam sve više pretvara socijalno u rezidualno, odnosno u ono što zapravo smeta „normalnom“ razvoju društva. U takvom uvelike apsurdnom poimanju društvenog razvoja socijalni rad se nalazi pred ozbiljnim izazovom i pitanjem kako odgovoriti na nove situacije, a da se ne odstupi od temeljnih ciljeva profesije.

Iako se socijalni rad kroz svoj teorijski razvoj i rezultate istraživačkih projekata posljednjih desetljeća etablirao kao moderna znanstvena disciplina, praksa socijalnih radnika na žalost i dalje je pod prevelikom pritiskom političkih struktura koje nerijetko socijalne radnike koriste kao svojevrni amortizer društvenih nejednakosti. Čini se kako se socijalne radnike u praksi želi utopiti u anonimnu državnu birokraciju čiji je glavni zadatak racionalna kontrola onog dijela državnog proračuna koji se obično nalazi u stavci nazvanoj „socijalni troškovi“. Od socijalnih se radnika očekuje da maksimiziraju učinke do krajnjih granica minimiziranih „socijalnih troškova“, a da pri tome ostanu vjerni svojim etičkim načelima, profesionalnim standardima i najboljim primjerima profesionalne prakse. Time društvena kriza koja se očituje prvenstveno kao socijalna i ekonomska sve više prerasta u krizu profesije.

Profesionalna zajednica socijalnih radnika pred sobom ima brojna otvorena pitanja koja traže brze i precizne odgovore. Konferencija pod nazivom „Socijalni rad u vrijeme socijalne i ekonomske krize“ u tom smislu će, među ostalim, tematizirati sljedeća pitanja: koja su obilježja prakse socijalnog rada u vrijeme socijalne i ekonomske krize; koja znanja, vještine i tehnike socijalni rad treba kako bi bio učinkovit u vrijeme krize; kako osigurati profesionalni razvoj socijalnog rada u vrijeme vrlo ograničenih resursa; koje se društvene skupine najpogođenije krizom i kako socijalni rad pristupa svakoj od njih; što kriza znači za razvoj obrazovanja u socijalnom radu; što i kako istraživati u socijalnom radom za vrijeme krize; kako kriza utječe na etičke aspekte profesije socijalnog rada; koje primjere dobre prakse možemo iskoristiti za rad u kriznim uvjetima?

Kroz odgovore na ova i s njima povezana pitanja na konferenciji će se pokušati stvoriti dovoljno utemeljena platforma za razvoj socijalnog rada u narednom razdoblju. Socijalna i ekonomska kriza u Hrvatskoj i u svijetu duboko je ukorijenjena i njezin kraj nije na vidiku. Za očekivati je kako će tijekom godina koje dolaze posljedice krize osjećati svi dionici društva, a

osobito oni koji inače spadaju u skupine najranjivijih, a to su najčešće korisnici s kojima se socijalni radnici svakodnevno susreću. Upravo zbog njih obveza je profesije socijalnog rada da se bavi svojim razvojem te da se odupre pritiscima koji je žele pretvoriti u tek nužan servis onih društvenih sektora koji sami sebe prozivaju „produktivnim“, „realnim“ ili „razvojnim“. Profesija socijalnog rada nalazi se u prijelomnoj fazi svojeg razvoja i možda nikada nije bilo toliko skrivenih prepreka i otvorenih izazova pred njom, ali jednako tako možda nikada u povijesti profesija nije imala veće izgleda da situaciju duboke socijalne i ekonomske krize pretvori u šansu za svoj ubrzani profesionalni razvoj. Stoga se nadamo da će IV. Konferencija socijalnih radnika biti mjesto na kojem će se o navedenim izazovima razmjenjivati ideje, kritički promišljati i raspravljati te doći do konstruktivnih zaključaka s ciljem pozitivnih promjena.

Ugodan, zanimljiv i produktivan rad na VI. Konferenciji socijalnih radnika žele Vam

Programski i organizacijski odbor

PLENARNA IZLAGANJA

Michael Lavalette

Socijalni rad, mjere štednje i transformacija socijalne skrbi

Dubravka Jurlina Alibegović

Fiskalna decentralizacija: mogućnosti i ograničenja za funkcioniranje lokalne socijalne države u Hrvatskoj

Mladen Knežević

Socijalni rad između starog i novog pragmatizma

OKRUGLI STOL

Branka Sladović Franz, Vanja Branica, Marina Ajduković i Kristina Urbanc

Iskustva edukacije i provedbe obiteljske medijacije - prve lekcije i izazovi

IZLAGANJA

SEKCIJA 1. Izazovi za profesiju socijalnog rada u vrijeme socijalne i ekonomske krize

Nino Žganec

Socijalni rad u uvjetima krize - između psihosocijalnog i administrativnog modela

Zlatko Wild

„Dobar, loš, zao“

Viktorija Ivanković

Zaštita i poštivanje prava socijalnih radnika u sustavu socijalne skrbi

Mateja Petrić i Jasminka Pavlina

Utjecaj strukovne organizacije na razvoj profesije socijalnog rada u vrijeme socijalne i ekonomske krize

SEKCIJA 2. Podrška osobama s poteškoćama mentalnog zdravlja u vrijeme socijalne i ekonomske krize

Tamara Brežičević

Izazovi za socijalnog radnika u području mentalnog zdravlja u doba krize

Dražen Čandrić, Dijana Fijačko, Karolina Martinuš, Darinka Sviben i Emil Sviben

Pružanje psihosocijalne podrške u zajednici

Marijo Vrdoljak, Melita Vrdoljak, Josipa Kamenečki Leljak, Danica Jurina i Katarina Vudjan

Deinstitucionalizacija u svjetlu socijalne i ekonomske krize

Dragica Topolko, Blanka Kern, Gordana Poljak i Tanja Grabovac Šljubura

Iskustva udomljavanja osoba s psihosocijalnim poteškoćama

SEKCIJA 3. Obitelj u vrijeme socijalne i ekonomske krize

Romana Galić i Antonija Bobić

Kako odgovoriti na specifične potrebe jednoroditeljskih obitelji

Slavica Blažeka Kokorić, Ines Žabarović i Božena Horvat Alajbegović

Obilježja djeteta i biološke obitelji kao rizik za uspješnost realizacije posvojenja

Josipa Lazaneo, Maja Laklija i Marina Milić Babić

Iskustvo socijalne podrške u sustavu socijalne skrbi i zdravlja majki prijevremeno rođene djece

SEKCIJA 4. Potreba za specifičnim znanjima socijalnih radnika o siromaštvu i traumi u vrijeme socijalne i ekonomske krize

Lidija Petrović

Djeca u riziku od siromaštva

Marijana Kletečki Radović

Kako žive djeca u uvjetima siromaštva

Marina Ajduković, Linda Rajhvajn Bulat, Draženka Ostojić i Cristian Vuger

Obrazovne potrebe i iskustva socijalnih radnika iz centara za socijalnu skrb u radu s traumatiziranim korisnicima

Vedrana Franjić

„Biti nitko na plaži“ – socijalna isključenost

SEKCIJA 5. Problem alkoholizma u kontekstu socijalne i ekonomske krize

Ivana Mošić Pražetina

Liječenje ovisnosti o alkoholu u kontekstu socijalnog rada

Ana Štimac

Alkoholizam bez resocijalizacije - trajna obiteljska i društvena kriza

Goran Brkić, Helena Potočki i Katarina Radat

Uloga i važnost probacijskih poslova u socijalnoj i ekonomskoj krizi

SEKCIJA 6. Djeca i mladi u sustavu socijalne skrbi u vrijeme socijalne i ekonomske krize

Sanja Kuvačić i Doris Žuro

„Svi zajedno“ - projekt podrške socijalnom uključivanju djece i mladih korisnika Centra za socijalnu skrb Split

Lucija Vejmelka i Nika Sušac

Psihosocijalna klima i socijalna podrška u domovima skrbi za djecu u Hrvatskoj

Vanja Branica, Kristina Urbanc i Branka Sladović Franz

Razvoj ciljanih oblika pripreme i podrške studentima iz javne skrbi

Lucija Vejmelka, Marijana Majdak i Ines Lisul

Iskustvo odgajatelja o elektroničkom nasilju u Domu za odgoj djece i mladeži Dugave

SEKCIJA 7. Rad s osobama starije životne dobi u vrijeme socijalne i ekonomske krize

Slavica Mandić

Etička pitanja u socijalnom radu za vrijeme socijalne i ekonomske krize - pogledi iz Doma za starije i nemoćne osobe Centar u Zagrebu

Meri Gatin, Igor Rajevac i Marina Zeman Jazvić

Primjer suradnje organizacije civilnog društva i institucija u lokalnoj zajednici

Stjepan Blažanović

Uloga volontera u domu za starije osobe u doba ekonomske i socijalne krize

Jelena Ivelić

Hagioterapija: Hrvatska duhovno orijentirana terapija

RADIONICE

Vlasta Grgec-Petroci i Mirjana Marčetić-Kapetanović

Identitet posvojenog djeteta

Anita Dučkić i Slavica Blažeka Kokorić

Integracija duhovnosti u praksu socijalnog rada usmjerenu na podršku pojedincima i obiteljima u suočavanju s krizama

Nela Preglej

Osobni profil pomagača u kontekstu socijalnog rada kao poziva

Zdravka Leutar

Bibliodrama: Osvješčivanje vlastite profesionalne uloge u socijalnoj i ekonomskoj krizi društva

Marijana Filipović i Mia Jović

Biti socijalni radnik u organizaciji civilnog društva

Olja Družić Ljubotina i Marijana Kletečki Radović

Čija su odgovornost djeca koja žive u siromaštvu?

Marijana Majdak

Položaj i etičke dileme socijalnog radnika/ce u pravosuđu

POSTER PREZENTACIJE

Nikolina Batista, Lucija Jug i Marina Milić Babić

Uloga organizacija civilnog društva u podršci obitelji djece s teškoćama u razvoju

Sunčica Dominiković Šafranić i Vjeka Marijan Avakumović

intervencije u socijalnom radu

Sanela Kovač Gajski

Prikaz rada sa socijalno isključenim starijim osobama koje žive na području Doma za starije i nemoćne osobe Centar

Diana Lukić

Medijska prezentacija centara za socijalnu skrb u Hrvatskoj

Ksenija Švenda-Radeljak

Informacijska pismenost i praksa socijalnog rada

Ljiljana Vrbić, Zorana Staničić i Maja Bižić Odak

Socijalni plan Grada Zagreba 2014. – 2020.

SAŽETCI

PLENARNA IZLAGANJA

PLENARNO IZLAGANJE

Dubravka Jurlina Alibegović

Fiskalna decentralizacija: mogućnosti i ograničenja za funkcioniranje lokalne socijalne države u Hrvatskoj

Posljednjih nekoliko desetljeća proces decentralizacije prisutan je u većini europskih zemalja. Kao rezultat toga sve je veći broj novih odgovornosti i funkcija koje su prenesene na lokalne vlasti. Jedan od važnih ciljeva procesa decentralizacije je osigurati kvalitetne javne usluge građanima uz osiguranje efikasnog trošenja javnih sredstava. U posljednje se vrijeme u Hrvatskoj također puno govori o decentralizaciji, a posebno o fiskalnoj decentralizaciji. Često se navode novi javni poslovi za koje bi odgovornost za provođenje i financiranje trebala preuzeti lokalna i regionalna samouprava. Među tim skupom poslova su i oni koji se odnose na područje socijalne skrbi i općenito na provođenje socijalne politike. Polazeći od analize sadašnje podjele nadležnosti među razinama javne vlasti i financiranja operativnih i kapitalnih rashoda u provođenju javnih poslova, obilježja sustava financiranja jedinica lokalne i regionalne samouprave i postojećeg stupnja decentralizacije u hrvatskoj praksi, cilj je izlaganja dati prikaz ograničene samostalnosti regionalne i lokalne samouprave u ostvarivanju javnih prihoda, što predstavlja bitno ograničenje za daljnju fiskalnu decentralizaciju u Hrvatskoj. U radu će se, na temelju analize lokalnih proračuna, dati polazište za daljnju decentralizaciju i ukazati na moguće ciljeve daljnje fiskalne decentralizacije u području socijalne politike. Biti će prikazan pregled javnih poslova u sustavu socijalne skrbi koji su već decentralizirani. Ispitat će se mogućnosti daljnje decentralizacije u sustavu socijalne skrbi s ciljem unapređenja postojećeg stanja u sustavu socijalne skrbi u Hrvatskoj. U izlaganju će se pokušati odgovoriti na niz važnih pitanja: (i) Postoje li stvarne mogućnosti (financijske, organizacijske i druge) za daljnje prenošenje osnivačkih i upravljačkih prava i prava financiranja na razinu regionalne samouprave? (ii) Treba li omogućiti lokalnim razinama vlasti da samostalno kreiraju svoje socijalne programe u skladu sa svojim prioritetima i kako to financirati? (iii) Kako uključiti civilni i privatni sektor u sustav socijalne skrbi? U radu će se dati naglasak na načela za daljnju decentralizaciju sustava socijalne skrbi te prezentirati nalazi provedenih simulacija financijskih učinaka daljnje decentralizacije sustava socijalne skrbi na lokalne proračune. Na kraju rada slijedi zaključak o tome jesu li želje za daljnjom fiskalnom decentralizacijom (i u području socijalne skrbi) u Hrvatskoj realno ostvarive.

Ključne riječi: fiskalna decentralizacija, jedinice lokalne i regionalne samouprave, socijalna politika, Hrvatska

Dr.sc. Dubravka Jurlina Alibegović, Ekonomski institut, Trg J. F. Kennedyja 7, Zagreb;
djurlina@eizg.hr

PLENARNO IZLAGANJE

Mladen Knežević

Socijalni rad između starog i novog pragmatizma

Ekonomska kriza koja već godinama nagrizava društvene strukture „starog kontinenta“ a posebno teško pogađa najvulnerabilnija društva, zapravo je izmišljeni koncept. Ne postoji ekonomska kriza, već je riječ o političkoj krizi, o odnosima između vlasnika kapitala i onih koji to nisu. Pojam ekonomske krize usudujemo se nazvati političkim blefom. Jedan od najvažnijih dokaza za to jest činjenica da se upravo u vrijeme krize povećalo bogatstvo najbogatijih, a dramatično opalo bogatstvo siromašnih (prema analizi *Anatomy of Economic Inequality in the UK*, objavljenoj u siječnju 2010 najbogatijih 10% stanovnika postali su 100 puta bogatiji od najsiromašnijih 10%). Pa gdje je onda ekonomska kriza? Ona je u političkoj strukturi vlasništva, a ne ekonomiji kao takvoj.

Socijalni rad je u istom tome periodu ostao „zaglavljen“ u svojoj ideji „znanstvene neutralnosti“ u naporu da postane akademska disciplina. Pozicija socijalnog rada između države s jedne strane i brojnih ljudi koji su postali ovisni o djelatnosti socijalnog rada bila je ovoj krizi posebno komplicirana, jer su se na čelu kretanja ka osiromašenju najnižih slojeva društva našle prije svega države i državne administracije, i to gotovo bez ostatka. Vlade su aktivno djelovale na promjeni tržišta rada, legislativa koju su uspjele provesti, favorizira radna mjesta na određeno vrijeme na račun radnih mjesta na neodređeno vrijeme, a čak i u jednoj jakoj ekonomiji kao što je njemačka, radna mjesta sa skraćenim radnim vremenom povećana su 10 puta. Socijalni rad je u to vrijeme samo pratio pojavu, registrirao njene razmjere i u okviru osiguranih sredstava pomagao ljude u najtežim krizama, a u najtežim situacijama otvarao javne kuhinje. A sa druge strane je i dalje ostao „zabavljen“ edukacijom za nove, moderne tehnike socijalnog rada. Ovakva „tiha“ aktivnost socijalnog rada jedan je od značajnih dokaza političke naravi ekonomske krize i političnosti socijalnog rada kao društvene funkcije.

Prof.dr.sc. Mladen Knežević, umirovljeni redoviti profesor, Studijski centar socijalnog rada, Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Nazorova 51, Zagreb

PLENARNO IZLAGANJE

Michael Lavalette

Predavanje će se usmjeriti na posljedice ekonomske krize iz 2007. godine koju je ona imala na sustave socijalne skrbi u Europi. Razmotrit će se stajalište da su pod krinkom mjera štednje službe socijalne skrbi zapravo otvorene velikim (i sve više multinacionalnim) profitnim pružateljima usluga. Ti procesi nisu nužno rezultat mjera štednje nego su dio širih procesa transformacije koja ugrožava građanska prava i pristup socijalnoj skrbi. Budući da se takvi razvojni procesi primjenjuju na službe socijalnog rada oni ugrožavaju etičku osnovu profesije. U takvim okolnostima socijalni radnici ne mogu si priuštiti da ostanu tiho i odmaknuti od kampanja i pokreta koji se suprotstavljaju neoliberalizmu i njegovim socijalnim posljedicama. Došlo je vrijeme za korisnike usluga i socijalne radnike da zajedno ustanu u obranu socijalne skrbi i socijalnog rada.

Ključne riječi: mjere štednje, socijalna skrb, socijalni rad

Dr.sc. Michael Lavalette, Liverpool Hope University, Department of Social Work, Care and Justice, United Kingdom; lavalem@hope.ac.uk

IZLAGANJA

Marina Ajduković
Linda Rajhvajn Bulat

IZLAGANJE

Draženka Ostojić
Cristian Vuger

Obrazovne potrebe i iskustva socijalnih radnika iz centara za socijalnu skrb u radu s traumatiziranim korisnicima

Iako se socijalni radnici u svom radu gotovo svakodnevno susreću s korisnicima koji su doživjeli neko traumatsko iskustvo, u razdoblju krize takve su situacije još i češće, raznovrsnije i intenzivnije te pred socijalne radnike postavljaju nove izazove. Cilj ovog izlaganja je prikazati kakva su znanja i iskustva socijalnih radnika u radu s traumatiziranim korisnicima, na koje poteškoće najčešće nailaze te kakve potrebe imaju za daljnjom edukacijom u tom području. U radu će biti prikazani rezultati istraživanja provedenog 2014. godine, u 13 centara za socijalnu skrb u Hrvatskoj. U istraživanju je sudjelovalo 118 socijalnih radnika i radnica, s prosječno 17,8 godina radnog staža. Upitnik je konstruiran u svrhe ovog istraživanja, a sadržavao je pitanja koja su se odnosila na dosadašnje iskustvo socijalnih radnika u radu s traumatiziranim korisnicima (čestina takvog rada, skupine traumatiziranih korisnika i najčešći traumatski događaji), samoprocjena znanja, objektivno znanje o psihotraumi (točno/netočno), upotrebno (funkcionalno) znanje prepoznavanja i postupanja u slučaju traumatiziranosti korisnika (forma vinjete), teškoće i pristup radu te procjena potreba za daljnjim edukacijama u tom području. Rezultati pokazuju kako rad u centru za socijalnu skrb često uključuje rad s traumatiziranim korisnicima, iako se gotovo svi sudionici osjećaju nedovoljno educiranim za to područje, a 66% ih je zainteresirano za daljnju edukaciju. U raspravi će dodatno biti problematizirano upotrebno znanje socijalnih radnika te pristup radu s traumatiziranim korisnicima. Posebna pozornost će se posvetiti izobrazbi socijalnih radnika u radu s traumatiziranim osobama u kriznim situacijama.

Ključne riječi: socijalni radnici u CZSS, trauma, traumatizirani korisnici u kriznim situacijama

Prof.dr.sc. Marina Ajduković, dr.sc. Linda Rajhvajn Bulat Studijski centar socijalnog rada, Pravni fakultet, Sveučilište u Zagrebu, Nazorova 51, Zagreb; lindarajhvan@net.hr
Draženka Ostojić, Cristian Vuger, Klinika za psihijatriju Vrapče, Bolnička ulica 32, Zagreb

IZLAGANJE

Stjepan Blažanović

Uloga volontera u domu za starije osobe u doba ekonomske i socijalne krize

U vremenu u kojem su Domovi za starije i nemoćne osobe racionalizirali ljudske i materijalne resurse na raspolaganju im ostaje široka lepeza volontera koji se mogu uključiti u podršku i rad s korisnicima u organiziranju slobodnog vremena. Polazeći od činjenice da je korisnik stavljen u središnje mjesto u domu, treba se težiti ostvarenju poslovice «*Populi voluntas suprema lex*» - «*Volja naroda neka bude najviši zakon*», odnosno volja korisnika-stanara. Osluškujući volju korisnika-stanara tijekom razgovora, katnih i drugih domskih sastanaka, anketa, socijalni radnici mogu definirati potrebe i želje, vodeći računa o obuhvatu što većeg broja korisnika, zainteresiranih za određeni program. Odabrane programe potrebno je ugraditi u slobodno vrijeme korisnika te pokušati u okruženju pronaći volontere koji na kompetentan način mogu zadovoljiti iskazane potrebe korisnika. Tako se socijalni radnik pojavljuje kao organizator, a ne izvršitelj svih programa slobodnog vremena u domu.

Postavlja se pitanje kako privući potencijalne suradnike-volontere, a kada dođu, kako zadržati one koji svojim radom doprinose ostvarivanju postavljenih ciljeva. Usklađujući uvjete, termine i pretpostavke djelovanja unutar doma, te iskazujući dobrodošlicu i zahvalnost volonterima, svakako će se povećati njihov broj i konkurentnost programa. Polazeći od razumijevanja da odnos između korisnika i volontera nije onaj koji na neki način može ograničavati slobodu, već pruža veću mogućnost osobe da se izrazi, ono može biti temelj za izražavanje korisnika i njegovih težnji. Stoga volonteri u domovima mogu pomoći i odgovoriti na taj izazov. Slobodan izbor korisnika, kroz poticanje stvaralačke fantazije povećava ugodu življenja, a svakako u vremenima ekonomske i socijalne krize može smanjiti stres i nelagodu.

Ključne riječi: volonterizam, osobe starije životne dobi, stvaralaštvo, smanjenje stresa, ekonomska i socijalna kriza

Stjepan Blažanović, Dom za starije i nemoćne osobe Centar, Klaićeva 10, Zagreb

Ines Žabarović
Božena Horvat Alajbegović

Obilježja djeteta i biološke obitelji kao rizik za uspješnost realizacije posvojenja

Socijalni radnici koji se bave posvojenjem se u praksi često susreću sa situacijama u kojima za posvojenje nekog djeteta postoji više zainteresiranih potencijalnih posvojitelja. Istovremeno, postoje i brojni primjeri djece dugotrajno smještene u institucijama gdje, unatoč tome što ne postoje zakonske prepreke za zasnivanje posvojenja na strani posvojenika, stručnjaci ne uspijevaju realizirati posvojenje jer se susreću s poteškoćama oko pronalaženja zainteresiranih posvojitelja. Svrha ovog rada je pridonijeti boljem razumijevanju ove teme te naglasiti potrebu razvijanja sustava podrške takvom posvojenju. Istraživanje je provedeno analizom dokumentacije CZSS Zagreb za svu djecu s ispunjenim pretpostavkama za posvojenje u razdoblju od 2011. do 2013. godine. Prikupljeni podaci se odnose na 59 djece, od čega je u 48 slučajeva posvojenje realizirano, a u 11 ne. Cilj istraživanja je usporediti prisutnost rizičnih obilježja djeteta i njegove biološke obitelji u svim realiziranim i nerealiziranim slučajevima posvojenja te ispitati kakve su procjene stručnjaka o teškoćama u pronalaženju zainteresiranih posvojitelja obzirom na prisutne rizike na strani djeteta i biološke obitelji. Rezultati su pokazali da stručnjaci kao rizik za pronalaženje posvojitelja vide stariju dob djeteta, teškoće u razvoju, pripadnost romskoj etničkoj manjini, više braća i sestara s ispunjenim pretpostavkama za posvojenje te psihičku bolest majke. Usporedba obilježja posvojene i neposvojene djece pokazuje da su neposvojena djeca značajno starija od posvojene djece, da značajno češće imaju teškoće u razvoju te da su češće prenatalno bila izložena drogama i ovisnost bioloških roditelja. Rezultati ukazuju na potrebu razvoja specifičnog sustava podrške posvojiteljskim obiteljima koji bi omogućio većem broju „*teže posvojive djece*“ odrastanje u stabilnom obiteljskom okruženju.

Ključne riječi: teškoće u realizaciji posvojenja, rizična obilježja djeteta i biološke obitelji za uspješno zasnivanje posvojenja, programi podrške

Izv.prof.dr.sc. Slavica Blažeka Kokorić, Studijski centar socijalnog rada, Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Nazorova 51, Zagreb; sblazeka@pravo.hr

Ines Žabarović

Božena Horvat Alajbegović, Centar za socijalnu skrb Zagreb, Kumičićeva 5, Zagreb

IZLAGANJE

**Vanja Branica
Kristina Urbanc
Branka Sladović Franz**

Razvoj ciljanih oblika pripreme i podrške studentima iz javne skrbi

Prelazak iz djetinjstva u odraslo doba za djecu i mlade osobe koji odrastaju bez roditeljske i obiteljske podrške uz uobičajene teškoće za tu dob donosi i specifične izazove ovisno o aktualnim okolnostima životna a sve navedeno je otežano u vrijeme socijalne i ekonomske krize. Studenti iz javne skrbi čine specifičnu skupinu mladih koji su se iskoristili svoje obrazovne i osobne snage za ulazak u visoko obrazovanje koje je značajan čimbenik prevencije socijalne isključenosti. Većina ih je suočena s nizom praktičnih i socijalnih problema te se pokazalo da nisu dovoljno pripremljeni za specifičnosti studiranja, samostalan život a mnogi imaju skromnu socijalnu mrežu. U izlaganju će biti prikazan dio kvalitativnih rezultata istraživanja „Izazovi studiranja i podrške studentima iz javne skrbi“ provedenog 2014 godine kroz 11 polustrukturiranih intervjuova s odgajateljima te jednu fokusnu grupu s 5 stručnjaka koji se izravno ili neizravno bave pitanjima mladih odraslih u javnoj skrbi. Mišljenja odgajatelja dijelom su podijeljena na način da jedni smatraju da je podrška potrebna te aktivno promišljaju o njoj a drugi da je stipendiranje i smještaj za redovite studente iz alternativne skrbi dovoljno i značajno više nego što je omogućeno drugim mladima koji izlaze iz skrbi. Stručnjaci su svjesni nedostatka sustavne i planirane stimulacija i pripreme za njihov odlazak na studij i završetak jer vrlo teško «drže korak» sa studentskim obavezama zbog opterećenosti egzistencijalnim brigama i manjka kontinuirana podrška. U zaključku će biti iznijete i preporuke glede različitih vidova podrške, konkretnih mjera i bolje protočnosti informacija o učinkovitijem ostvarivanju prava.

Ključne riječi: javna skrb za djecu, studenti u nepovoljnom položaju, visoko obrazovanje, podrška

Doc.dr.sc. Vanja Branica, prof.dr.sc. Kristina Urbanc, prof.dr.sc. Branka Sladović Franz, Studijski centar socijalnog rada, Pravni fakultet u Zagrebu, Nazorova 51, Zagreb; vanja.branica@pravo.hr

Izazovi za socijalnog radnika u području mentalnog zdravlja u doba krize

Trenutna globalna ekonomska kriza dovela je do pada prihoda, nezaposlenosti i egzistencijalne neizvjesnosti. Pad ekonomske aktivnosti, velika nezaposlenost i siromašenje velikog broja ljudi dovodi do povećanja korisnika sa psihosocijalnim problemima te može uzrokovati i različite poteškoće u mentalnom zdravlju. Ekonomska kriza nepovoljno utječe na mentalno zdravlje, a duševne bolesti imaju značajne posljedice po ekonomiju. Prema podacima SZO ekonomske posljedice mentalnih bolesti procijenjene su na 3 do 4 % BDP-a. Kako vrlo često mentalni poremećaji počinju u mladosti možemo zaključiti da je gubitak produktivnosti dugotrajan.

Utjecaj krize na roditelje odražava se na mentalno zdravlje djece što u velikom broju slučajeva može dovesti do deficita u njihovom emotivnom, intelektualnom i fizičkom razvoju. Zbog sve veće krize jako je važna prevencija mentalnih poremećaja i promicanje mentalnog zdravlja. U provođenju aktivnosti mentalnog zdravlja sudjeluju stručnjaci različitih profila među kojima socijalni radnik ima ravnopravnu ulogu. Izlaganje će se odnositi na utjecaj socio-ekonomski prilika na razvoj poremećaja u ponašanju mladih u Savjetovalištu Zavoda za javno zdravstvo Brodsko posavske županije.

U Zavodu za javno zdravstvo BPŽ mentalnim zdravljem se bavi od listopada 2010.g. kada je započelo sa radom Savjetovalište za mlade. S obzirom da je ta Županija jedna od najsiromašnijih i sa najvećom stopom nezaposlenih to se odražava i na broj korisnika unutar Savjetovališta. U Savjetovalištu za mlade najviše korisnika ima poteškoća sa učenjem, emocionalnih poteškoća, obiteljskim problemima te rizičnim ponašanjem u vidu eksperimentiranja sa raznim sredstvima ovisnosti. Socijalni radnik kao član multidisciplinarnog tima uključen je u tretman svakog korisnika.

Ključne riječi: mentalno zdravlje, ekonomska kriza, socijalni radnik

Tamara Brezičević, Zavod za javno zdravstvo Brodsko-posavske županije, Vladimira Nazora 2a, Slavonski Brod; tamara.brezicevic@gmail.com

Goran Brkić
Helena Potočki
Katarina Radat

Uloga i važnost probacijskih poslova u socijalnoj i ekonomskoj krizi

U Republici Hrvatskoj primjenjuju se u kaznenom zakonodavstvu alternativne sankcije za izvršenje kazne zatvora koje uključuju rad za opće dobro na slobodi i uvjetni otpust. Navedene poslove obavljaju Probacijski uredi koji u RH djeluju od 2011. godine dok Klubovi liječenih alkoholičara u Hrvatskoj predstavljaju nezaobilazan čimbenik u cjelovitom i sustavnom tretmanu alkoholizma za osobe na uvjetnom otpustu kojima je izrečena mjera obveznog liječenja od alkoholizma. U navedenom periodu do danas kroz navedene mjere prošao je respektabilan broj osuđenika te će uzorak objediniti sve osuđenike od 2011. godine koji su prošli kroz mjeru uvjetnog otpusta kao i sankcije rada za opće dobro.

Uvođenje alternativnih sankcija u kazneno zakonodavstvo predstavlja stavljanje u funkciju preventivnih mjera s ciljem zaštite socijalnih i ekonomskih kapaciteta osuđenika, ali i članova njihovih obitelji. Mjera rada za opće dobro na slobodi ima izuzetnu važnost u vremenima ekonomske krize kada se osuđeniku omogućava uz izvršenje kazne i očuvanje radnog mjesta. Dok mjera uvjetnog otpusta ima dvojaku funkciju samog osuđenika koja uključuje tretmanski dio liječenja alkoholizma, ali i jačanja socijalnih i ekonomskih resursa osuđenika i članova njegove obitelji.

Cilj ovog izlaganja je prikazati dosadašnje uspjehe kao i ulogu i važnost probacijskih poslova u socijalnoj i ekonomskoj krizi.

Ključne riječi: rad za opće dobro, uvjetni otpust, klubovi liječenih alkoholičara, socijalna kriza, ekonomska kriza.

Goran Brkić, Ministarstvo pravosuđa, Ulica Grada Vukovara 49, Zagreb

Helena Potočki, Ministarstvo pravosuđa, Probacijski ured Zagreb II, Savska cesta 41, Zagreb

Katarina Radat, Ustanova Dobri dom Grada Zagreba; Kruga 44; Društvo za socijalnu podršku, Zagreb; radat.katarina@gmail.com

Dražen Čandrić
Dijana Fijačko
Karolina Martinuš
Darinka Sviben
Emil Sviben

Pružanje psihosocijalne podrške u zajednici

Kratak sadržaj izlaganja: Donositi odluke i promovirati ideje pružanja podrške duševno oboljelim osobama koje žive u vlastitoj obitelji kao i značaj vrijednosti takvog života u poznatom okruženju, u profesiji socijalnih radnika koji rade u Domovima za psihički bolesne odrasle osobe trebao bi danas biti jedan od osnovnih oblika stručnog rada u potrebi sprječavanja institucionalizacije. Prateći sustavno razvoj socijalne skrbi kao i njezine višegodišnje reforme primjenjujemo u praksi psihosocijalnu podršku u obitelji koja ima bolesnog člana a sa željom da pomognemo pojedincu u očuvanju i/ili osnaživanju njegove osobne kompetencije. Može li se spriječiti ili umanjiti djelovanje nepovoljnih društvenih okolnosti izazvanih općom krizom u društvu da se budućnost generira na pozitivan način te koje akcije može primijeniti stručni radnik ustanove tijekom svog rada s obitelji i bolesnim članom. Stručni radnici Doma za psihički bolesne odrasle osobe u protekle dvije godine provode program psihosocijalne podrške u obitelji, te nam je želja prezentirati dosadašnje rezultate. Kroz provođenje programa psihosocijalne podrške uočili smo i potrebu za otvaranjem Dnevnog boravka za psihički bolesne odrasle osobe kojim bi se umanjila potreba smještaja u instituciju.

Koliko je to moguće realizirati, autori ovog izlaganja prikazati će presjekom aktivnosti kojima se bave a koje podrazumijevaju psihosocijalnu pomoć i podršku i usmjerene su na deinstitutionalizaciju, a time i humaniji pristup kao i isticanje standarda koje često nije moguće provesti upravo zbog posljedica nedovoljnih resursa.

Ključne riječi: osobna kompetencije, deinstitutionalizacija, psihosocijalna podrška, primjena standarda, postojeći resursi

Dražen Čandrić, Dijana Fijačko, Karolina Martinuš, Darinka Sviben, Emil Sviben,
Dom za psihički bolesne odrasle osobe Lobor-grad, Markuš Brijeg 131, Lobor;
Karolina.Martinus@socskrb.hr

Vedrana Franjić

„Biti nitko na plaži“ – socijalna isključenost

Tko se nije barem jednom osjetio „malim“ (uvjetno rečeno, jer ne postoje mali i veliki ljudi, postoje samo oni dobri i loši) i „jadnim“, poput psa pokislog na proljetnom pljusk, iz razloga što ga je netko gledao „s visoka“? i pitao „pa otkud Vi ovdje?“. *Otkud vi na plaži?* zapravo je najčešće pitanje na svim mogućim razgovorima za posao, to je pitanje s kojim se ljudi susreću svaki dan, naravno ukoliko su bez „pedigrea“, poput onog psa na pljusk iz prethodnog odlomka. Ukoliko život promatramo poput jedne velike plaže, trebamo biti svjesni toga da ljudi i na plaže koje predstavljaju opća dobra polažu različita stvarna prava. Ovo je samo uvod u priču o socijalnoj isključenosti, o tome kako se ljude isključuje iz svih bitnih sfera života i društva u njegovoj cjelokupnosti. Kratko izlaganje biti će usmjereno na pitanja socijalne isključenosti i siromaštva, s posebnim osvrtom na položaj osoba s duševnim smetnjama u ovoj sveopćoj depresiji. Prikazani primjeri iz prakse biti će vezani uz korisnike prava iz sustava socijalne skrbi. Primjeri bi ilustrirali odnos društva prema tim osobama, način na koji se iste isključuje iz društva, stigmatizira, diskriminira, omalovažava i obespravljuje. Npr. slučaj i pitanje tko je uopće štíćenik u očima jedne moćne banke? Izgubljeni pojedinac? Nitko? Primjera socijalne isključenosti je bezbroj, svugdje su oko nas, a da ih možda u potpunosti nismo niti svjesni. Cilj izlaganja je senzibilizacija javnosti i podizanje razine svijesti o potrebi omogućavanja svim građanima i svim slojevima društva da se ravnopravno uključe u funkcioniranje istoga, a jedan mali korak prema istome bi bio i taj da se svaki pojedinac zapita što on sam može učiniti kako bi se socijalna isključenost smanjila, na najmanju moguću mjeru, počevši od danas, počevši od sad, jer život je ovdje i sada.

Ključne riječi: socijalna isključenost, siromaštvo, osobe s duševnim smetnjama

Vedrana Franjić, Centar za socijalnu skrb Vukovar, Županijska 13, Vukovar;
vfranjić@socskrb.hr

**Romana Galić
Antonija Bobić**

Kako odgovoriti na specifične potrebe jednoroditeljskih obitelji

U vremenu u kojem živimo svakodnevno se suočavamo sa brojnim društvenim i ekonomskim promjenama koje uvelike utječu na obitelj, što za nas kao društvo predstavlja izazov, kako odgovoriti na potrebe suvremene obitelji, posebice potrebe jednoroditeljskih obitelji. Svjesni smo kako obitelj mijenja ne samo svoju ulogu već i strukturu, a podaci iz Statističkog ljetopisa Grada Zagreba za 2010. godinu pokazuju kako bilježimo porast broja jednoroditeljskih obitelji. Naime, na području Zagreba živi 43 554 jednoroditeljskih obitelji što čini 27,38% od ukupno broja obitelji, a uzroci njihova nastanka su različiti.

Upravo zbog toga su i njihove emocionalne, zdravstvene, socijalne i materijalne potrebe specifične, a problemi s kojima se susreću predstavljaju veliku odgovornost za stručnjake i javne djelatnike u planiranju mjera i intervencija koje će odgovoriti na njihove zahtjeve na što ćemo se osvrnuti u dijelu izlaganja. Prateći trendove, Škola narodnog zdravlja dr. Andrija Štampar na čelu sa prof.dr.sc. Selmom Šogorić i u suradnji s Gradom Zagrebom i još pet hrvatskih gradova provela je Istraživanje o potrebama jednoroditeljskih obitelji čiji je cilj bio prepoznati specifične potrebe jednoroditeljskih obitelji te razviti učinkovite programe pomoći i podrške na lokalnoj razini. Istraživanje je pokazalo kako su ovim obiteljima potrebni različiti servisi koji bi im olakšali svakodnevni život, od bolje informiranosti o pravima koja imaju, savjetovašta, novčane pomoći, rješavanja stambenog pitanja i zaposlenja. Provedeno istraživanje predstavlja dobar put ka povezivanju stručnjaka različitih profila što će nam omogućiti multidisciplinarni pristup u kreiranju programa socijalne podrške u lokalnoj zajednici i planiranju intervencija koje će biti usmjerene prema jednoroditeljskim obiteljima.

Ključne riječi: potrebe jednoroditeljskih obitelji, servisi, socijalna podrška, intervencije

Mr.sc. Romana Galić, Antonija Bobić, Grad Zagreb, Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom, Stjepana Radića 1, Zagreb; romana.galic@zagreb.hr

Meri Gatin
Igor Rajevac
Marina Zeman Jazvić

Primjer suradnje organizacije civilnog društva i institucija u lokalnoj zajednici

Ekonomska kriza donijela je mnoge društveno – ekonomske promjene koje nisu zaobišle odnose unutar obitelji. Dosadašnja tradicija da radno sposobni članovi obitelji pomažu svoje starije članove sve je rjeđa i manje moguća. Zbog te pojave, u našem društvu osvještava se ideja da se starije osobe moraju zbrinuti aktivirajući sve svoje resurse, za što još uvijek ne postoje odgovarajući, dostupni i efikasni mehanizmi. Cilj ovog izlaganja, koji u središte stavlja problem siromaštva i socijalne isključenosti starijih osoba, jest ukazivanje na nužnost razvijanja suradnje između organizacija civilnog društva i nadležnih institucija u lokalnoj zajednici. Kroz prikaz slučaja pokazat ćemo primjer dobre prakse zbrinjavanja životno ugrožene starije osobe s niskim socioekonomskim statusom. Osoba starije životne dobi bez zakonskog obveznika uzdržavanja, sa nedostatnim sredstvima za podmirivanje troškova smještaja u Domu te lošeg zdravstvenog statusa našla se u stanju potrebe za tuđom pomoći i njegom. Zahvaljujući brzom intervenciji radnika CZSS Ured Trnje, Doma za starije i nemoćne osobe“ Trnje“ i Zaklade Zajednički osoba je smještena u Dom za starije i nemoćne osobe.

Ključne riječi: ekonomska kriza, siromaštvo, socijalna isključenost, starije osobe, suradnja, smještaj.

Meri Gatin i Marina Zeman Jazvić, Zaklada Zajednički put, Miljackina 42a, Zagreb;
merizaklada@gmail.com,
Igor Rajevac, Centar za socijalnu skrb Zagreb, Podružnica Trnje, Cvijete Zuzorić 53, Zagreb

Viktorija Ivanković

Zaštita i poštivanje prava socijalnih radnika u sustavu socijalne skrbi

Cilj istraživanja, koje će biti prezentirano, bio je dobiti uvid u poštivanje prava socijalnih radnika zajamčenih Ustavom Republike Hrvatske, zakonima, kolektivnim ugovorom i Etičkim kodeksom socijalnih radnika u centrima za socijalnu skrb i domovima socijalne skrbi. Sudjelovalo je šest socijalnih radnika, troje iz centara za socijalnu skrb i troje iz domova socijalne skrbi, različite dobi i različite dužine radnog staža. Za prikupljanje podataka korišten je kvalitativni pristup odnosno metoda intervjua. Rezultati istraživanja analizirani su kroz dva temeljna istraživačka pitanja: prvo je područja povrede prava socijalnih radnika, a drugo prijedlozi za unaprjeđenje profesije socijalnog rada. Istraživanjem se, također, željelo saznati nešto o tome koja su prava najteže ostvariva te o resursima koji socijalnim radnicima stoje na raspolaganju i pomažu im/ili odmažu u njihovom radu. Važnost istraživanja leži u činjenici da su u uvjetima ekonomske i socijalne krize, rasta nezaposlenosti i stalnih restrukturiranja sustava radni uvjeti socijalnih radnika kao i zaštita njihovih temeljnih ljudskih, a unutar njih i socijalnih i radnih prava, dovedeni u pitanje.

Ključne riječi: socijalni radnici, zaštita prava, područja ugroženosti prava, prijedlozi za unaprjeđenje profesije

Viktorija Ivanković, Studijski centar socijalnog rada, Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Nazorova 51, Zagreb; vicky.3msc@gmail.com

Jelena Ivelić**Hagioterapija: Hrvatska duhovno orijentirana terapija**

U Hrvatskoj postoji autentičan model duhovne pomoći, pod nazivom hagioterapija. Hagioterapija je metoda duhovne terapije osnovana 1990. godine od strane profesora Tomislava Ivančića na Teološkom fakultetu u Zagrebu. Riječ „hagioterapija“ je spoj dviju grčkih riječi "hagios" = "svet" i "terapeia" = usluga, liječenje. Ona se temelji na načelu da je svaka osoba duhovno/egzistencijalno biće, koje u sebi nosi prirodni moralni zakon po kojem je posebno drugačiji od svih ostalih stvorenja. Egzistencijalistički filozofi ukazuju na trostruki izvor depresije: psihološke, biološke i egzistencijalnog. Egzistencijalna/duhovna depresija kako je opisao Park, podudara se s opisom moralne patnje i boli kao što je opisano od strane pape Ivana Pavla II, te uz patnje duhovne duše, koje je opisao prof. Ivančić. Hagioterapija je namijenjena za ljude svih sustava vjerovanja, uključujući ateiste i pripadnike svih religija, jer se temelji na prirodnom moralnom zakonu. Hagioterapija teži pomoći da ljudska bića budu slobodna od boli na duhovnoj razini, za razliku od medicine koja to radi na fizičkoj razini i psihijatrije na psihološkoj razini. Hagioterapija se bavi "duhovnom dušom". Jedan od glavnih instrumenata koji se koristi u liječenju su sveti tekstovi, osobito Sveto pismo. U 2009. godini osoblje Centra za hagioterapiju u Slavonskom Brodu, pregledalo je 34 slučaja pojedinaца (28 žena i 6 muškaraca). Korisnici su imali dijagnozu depresije, u centru su bili uključeni u individualni tretman i došlo je do poboljšanja. U ovom izlaganju izložiti će se principi i praksa hagioterapije u Hrvatskoj te povezanost s međunarodnim zbivanjima u duhovno osjetljivom socijalnom radu.

Ključne riječi: duhovna terapija, potencijal, hagioterapija, socijalni radnici, duhovna duša

Jelena Ivelić, Sveučilište Sjever, Trg dr. Žarka Dolinara 1, Koprivnica;
jelena.ivelic@gmail.com

Marijana Kletečki Radović

Kako žive djeca u uvjetima siromaštva

Poznato je da siromaštvo i materijalna depriviranost štete djeci i njihovom psihosocijalnom razvoju. Djeca koja žive u uvjetima siromaštva češće su izložena rizicima kao što su neprimjerna prehrana, narušeno zdravlje, slaba materijalna i poticajna opremljenost kućanstva, nepoticajna i kaotična socijalna okolina te obiteljski stres. Siromaštvo negativno utječe na razvoj djetetovih kognitivnih vještina i školski uspjeh u djetinjstvu te obrazovni status i razinu postignute radne kvalifikacije i obrazovanosti, zaposlenosti i ekonomske uspješnosti u odrasloj dobi. Cilj ovog izlaganja je prikazati sociodemografska obilježja, životne uvjete i ukazati na određene specifičnosti djece koja žive u siromaštvu. U radu će biti prikazani rezultati istraživanja provedenog sa 475 djece u dobi od 12 do 15 godina, različitog materijalnog statusa koji žive u Zagrebu. Upitnik životnih uvjeta za djecu, konstruiran je za potrebe ovog istraživanja, a sadržavao je pitanja koja se odnose na specifične materijalne i socijalne uvjete života djeteta, subjektivnu procjenu siromaštva te poticajnost okoline za obrazovanje. Rezultati istraživanja pokazali su da siromaštvo ne označava samo materijalnu depriviranost, već da je ono povezano i s uslugama koje su djetetu dostupne, subjektivnom dobrobiti djeteta te mogućnosti punopravnog sudjelovanja u društvu. Rezultati su ukazali i na postojanje određenih osobnih kapaciteta i resursa djece za postizanje optimalnih razvojnih ishoda. Dobiveni podaci sagledat će se u kontekstu djelovanja i pristupa u radu socijalnih radnika sa siromašnom djecom. Problematizirat će se mogućnost usvajanja «pristupa osvještavanja problema siromaštva» u socijalnom radu, podizanje razine kvalitete rada i usluga sa siromašnima te pridavanje važnosti ranim intervencijama i preventivnom radu s djecom i roditeljima koji žive u siromaštvu.

Ključne riječi: siromaštvo, materijalna depriviranost, djeca u siromaštvu, pristup osvještavanja problema siromaštva

Dr. sc. Marijana Kletečki Radović, Sveučilište u Zagrebu, Pravni fakultet, Studijski centar socijalnog rada, Nazorova 51, Zagreb; marijana.kletecki@zg.t-com.hr

**Sanja Kuvačić
Doris Žuro**

**„Svi zajedno“ - projekt podrške socijalnom uključivanju djece i mladih, korisnika
Centra za socijalnu skrb Split**

Centar za socijalnu skrb Split od 2010. godine provodi „Projekt podrške socijalnom uključivanju djece i mladih, korisnika Centra pod nazivom „Svi zajedno“. Glavni cilj projekta je poticaj socijalnog uključivanja djece i mladih iz sustava socijalne skrbi u društvenu zajednicu, zajedno s drugom djecom, kroz organizaciju njihova slobodna vremena, u rekreativnim, kulturnim, umjetničkim i drugim sadržajima u lokalnoj zajednici. U četiri godine provedbe projekta uključeno je preko 300 djece i mladih u različite aktivnosti, a suradnja je ostvarena s više od 80 pružatelja usluga - klubova, škola i udruga, koji su djecu u svoje aktivnosti primili besplatno ili uz popust na cijenu usluge. U projekt su primarno uključena djeca iz obitelji korisnika minimalne zajamčene naknade, ali i djeca koja su u tretmanu Centra po nekoj drugoj osnovi (NIRS, PBIN, korisnici smještaja u ustanove socijalne skrbi ili udomiteljske obitelji, djeca s teškoćama u razvoju i dr.), ukoliko nisu u mogućnosti realizirati svoje interese u okviru vlastitih obitelji ili organiziranog smještaja. Osim glavnog cilja, projekt potiče i razvoj mreže usluga u lokalnoj zajednici, kao i volonterski rad. Na projektu „Svi zajedno“ do sada je uključeno 10 volontera, na različitim poslovima (od organizacijsko-administrativnih do direktnog rada s korisnicima). Od školske godine 2013./2014. volonteri su uključeni i u pružanje pomoći u učenju našim korisnicima. CZSS Split je, putem aktivne mjere zapošljavanja HZZ-a kroz mjeru „Javni radovi – pojedinačni projekt“, zaposlio jednu od volonterki, visoko obrazovanu mladu osobu na radno mjesto suradnice na projektu. „Svi zajedno“ znači – svi dionici u lokalnoj zajednici u zajedničkom nastojanju, da djeca koja su u poziciji socijalne isključenosti sudjeluju u svim aktivnostima lokalne sredine, zajedno s drugom djecom i mladima.

Ključne riječi: djeca i mladi, socijalno uključivanje, lokalna zajednica

Sanja Kuvačić, Doris Žuro, Centar za socijalnu skrb Split, Gundulićeva 25, Split;
s.kuvacic@gmail.com

**Josipa Lazaneo
Maja Laklija
Marina Milić Babić**

**Iskustvo socijalne podrške u sustavu socijalne skrbi
i zdravlja majki prijevremeno rođene djece**

Roditeljima prijevremeno rođene djece neophodna je podrška formalnog sustava koji predstavlja osnažujući i sigurnosni okvir za uspješno funkcioniranje obitelji i unaprjeđenje razvojnih ishoda kod djeteta. Dokazano je da će postignuća u pogledu djetetova razvoja biti veća ako roditelji surađuju sa stručnjacima i pružateljima formalne podrške, jer zbog zahtjevnosti situacija s kojima se roditelji djece nedonoščadi susreću, prirodne - neformalne mreže podrške, ne osiguravaju svu potrebnu podršku. Cilj istraživanja bio je dobiti uvid u iskustvo dobivene formalne socijalne podrške u sustavu socijalne skrbi i zdravlja majki prijevremeno rođene djece (N=8). Istraživanje je provedeno u Splitu i Zagrebu putem polustrukturiranih intervjua. U obradi podataka primijenjen je postupak tematske analize. Dobiveni rezultati izražavaju djelomično zadovoljstvo podrškom od strane liječnika i drugog medicinskog osoblja te stručnjaka iz područja socijalnog rada. S druge strane, iskustva sudionica istraživanja ukazuju na potrebu za jačim angažmanom u području unaprijeđena sustava ranog informiranja roditelja o pravima i uslugama za dijete i obitelj, osnivanja stručnih timova za multidisciplinarni pristup u bolnicama te poboljšanjem suradnje sustava socijalne skrbi i zdravlja. Zaključno jasno je iskazana potreba za jačanjem uloge socijalnog radnika u zdravstvu i socijalnoj skrbi u procesu koordiniranja dostupnih usluga i prava, zagovaranja istih te pružanja emocionalne podrške članovima obitelji.

Ključne riječi: prijevremeno rođena djeca, socijalna podrška, socijalni rad

Josipa Lazaneo, doc.dr.sc. Maja Laklija, dr.sc. Marina Milić Babić, Studijski centar socijalnog rada, Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Nazorova 51, Zagreb;
josipa1104@hotmail.com

Slavica Mandić

**Etička pitanja u socijalnom radu za vrijeme socijalne i ekonomske krize - pogledi iz
Doma za starije i nemoćne osobe Centar u Zagrebu**

Etika je filozofska disciplina koja se bavi problematikom morala, umijećem življenja koje dovodi do sreće pojedinca i zajednice. Važno je i prisjetiti se da je etika ili na hrvatskom milosrđe, temeljito, kontinuirano i argumentirano domišljanje o dobrom življenju i ispravnom djelovanju koje je započelo već u 5. stoljeću prije Krista. U Domu za starije i nemoćne osobe Centar se već duži niz godina njeguje katolički duh milosrđa, a zaštitnik Doma je sv. Leopold Mandić. Kako zadržati ranije ostvareni stupanj kvalitete života u novonastaloj situaciji u društvu da u njemu ljudi mogu ostvariti specifično ljudske potrebe kao što su sloboda, ljubav, pravednost? Kako u doba ekonomske i socijalne krize osigurati zajamčena ljudska prava stanarima Doma za starije i nemoćne osobe Centar, kako odgovoriti na etička i moralna pitanja u ovim, za našu struku, posebno teškim vremenima, tema je kojom ću se pokušati pozabaviti u ovom izlaganju. Svaki pojedinac teži izbjeći neugodu i povećati osjećaj ugone. Mi u svom poslu dužni smo im u tome pomoći, vodeći se savješću i poštivanjem, kao temeljnim moralnim vrednotama. Strah je izvor velikog broja različitih oblika kriza pojedinaca, on ih sprečava u ostvarivanju ranije spomenutog „dobrog življenja“. Strahovi korisnika Doma su također različiti, a njihov uzrok je i nedavno poskupljenje smještaja i drugih usluga koje pruža Dom te najavljenom uvođenju ekonomskih cijena usluga. Stanari su izloženi jakim utjecaju medija koji često izlaze u javnost s najavama ili poluprovjerenim informacijama što kod stanara stvara paniku. Rezultati ankete provedene na uzorku od sto stanara Doma, što čini 1/3 sposobnih odgovoriti na postavljena pitanja o socijalnom i ekonomskom statusu njih i njihovih obitelji, te o njihovim strahovima za ostvarenjem osnovnih životnih potreba, dat će nam odgovor o težini položaja naše profesije, te mogućnosti poštivanja etičkih i moralnih vrijednosti u doba ekonomske i socijalne krize.

Ključne riječi: etika, moral, osnovne ljudske potrebe, milosrđe, strahovi, mediji, uloga socijalnog radnika, ljudska prava, ekonomska i socijalna kriza

Slavica Mandić, Dom za starije i nemoćne osobe Centar, Klaićeva 10, Zagreb;
slavicamandic@net.hr

Ivana Mošić Pražetina

Liječenje ovisnosti o alkoholu u kontekstu socijalnog rada

Socijalni radnici su educirani da u radu s pojedincima koriste holistički pristup i uočavaju pozadinu kako pojedinca tako i njegovog prezentiranog problema. Nažalost često se bolesti ovisnosti promatraju izolirano, pri čemu je u fokusu ili sama ovisnost ili pojedinac bez uvažavanja postojećih odnosa, članova obitelji, transgeneracijskih obrazaca, kulturalnog konteksta koji mogu doprinijeti razvoju ovisnosti. Istraživanja pokazuju da što više podrške institucija osoba ima, njezino okruženje bit će stabilnije, a što je okruženje stabilnije to su manje šanse za razvoj bolesti ovisnosti. U *kulturi pijenja*, kako često opisujemo naše društvo, pravi je izazov prepoznati i pružiti podršku koju ovisnici o alkoholu trebaju dobiti na putu uspostave apstinencije i promjene samog sebe, stila i načina življenja uz prihvaćanje realitetnih širih društvenih pravila. Cilj rada je prikazati *dobru praksu* liječenja ovisnosti o alkoholu koja se provodi u Referentnom centru za alkoholizam i suzbijanje bolesti ovisnosti KBC Sestre milosrdnice, iz pozicije socijalnog radnika prije samog liječenja, na liječenju i nakon institucionalnog liječenja. Programi liječenja osmišljeni su i prilagođeni osobama ovisnima o alkoholu, a u svima je socijalni radnik nezamjenjiv dio tima. Aktualni podaci provedenog istraživanja iz 2012. godine, koji će prikazati uspješnost liječenja ovisnosti o alkoholu također ukazuju i na potrebu unaprjeđenja rada u zahtjevnom području ovisnosti.

Ključne riječi: ovisnost o alkoholu, liječenje, socijalni rad

Ivana Mošić Pražetina, KBC Sestre milosrdnice, Vinogradska cesta 29, Zagreb;
iprazetina@gmail.com

**Mateja Petrić
Jasminka Pavlina**

Utjecaj strukovne organizacije na razvoj profesije socijalnog rada u vrijeme socijalne i ekonomske krize

Zadaća je strukovne organizacije da zastupa i promiče svoju profesiju, stoga je i za profesiju socijalnog rada od iznimne važnosti osnivanje Hrvatske komore socijalnih radnika.

Na koji način će osnivanje strukovne organizacije doprinijeti razvoju profesije socijalnog rada u vrijeme socijalne i ekonomske krize ovisi o više čimbenika. Pojam organizacija obuhvaća određeno djelovanje, kolektivno okupljanje u svrhu realizacije zajedničkih ciljeva. Vođeni takvim poimanjem organizacije jasno je da su ljudi ključni potencijal o kojemu ovisi postizanje ciljeva. Svjesni važnosti profesije socijalnog rada i njezinog razvoja u kriznim vremenima od važnosti je prepoznati prednosti organiziranog djelovanja kao i utjecaja koji se očekuje od takvog djelovanja. Organizirani utjecaj sa normativnim uređenjem zasigurno može značajno doprinijeti pozitivnom razvoju profesije socijalnog rada u kriznim vremenima, ali vrlo je važno znati što želimo, kakva su nam očekivanja, kako možemo doprinijeti i koja je naša uloga unutar strukovne organizacije. Stoga je cilj ovog izlaganja upravo otvoriti raspravu o razumijevanju Komore socijalnih radnika kao organizacije koja može doprinijeti razvoju profesije socijalnog rada, mehanizmima koji se pri tome mogu koristiti, kao i kapacitetima stručnjaka da svojom sinergijom i zajedničkim djelovanjem doprinose kontinuiranom razvoju same organizacije.

Ključne riječi: Komora socijalnih radnika, profesija socijalnog rada, socijalna i ekonomska kriza

Mateja Petrić, Jasminka Pavlina, Grad Zagreb, Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom, Trg Stjepana Radića 1, Zagreb; mateja.petric@zagreb.hr; jasminka.pavlina@zagreb.hr

Lidija Petrović

Djeca u riziku od siromaštva

Rizik siromaštva i socijalne isključenosti rizik je velikog broja ljudi. Siromaštvo uz umirovljenike najteže pogađa djecu, ugrožava njihove šanse za preživljavanje i razvoj, uzrok je kršenja mnogih njihovih prava te ima dugoročne negativne posljedice na djecu. Djeca su nažalost, prečesto zanemarena kao skupina, njihove se potrebe uglavnom promatraju u okviru obiteljske politike s obzirom da je siromaštvo djece posljedica siromaštva obitelji. Konvencija o pravima djeteta daje nam praktični okvir u borbi protiv dječjeg siromaštva. Ona predviđa niz zaštitnih prava kojima se štite djeca od ponašanja i postupaka koji negativno utječu na njihove interese i dobrobit. Odredbe koje su sadržane u Konvenciji ukazuju na potrebu jedinstvene politike prema svojoj djeci i upućuje na osiguravanje jednakih mogućnosti razvoja za svu djecu. Osnaživanje djece pretpostavlja njihovu sposobnost da izraze svoje mišljenje i da sudjeluju u pitanjima koja direktno utječu na njih. Zaštita djece od siromaštva predstavlja multidisciplinarni problem, a ekonomska sigurnost samo je jedna od komponenti koju treba uključiti u borbu protiv siromaštva djece. Siromaštvo se najčešće ogleda kroz slabu kvalitetu zdravstvene skrbi; obrazovanje; stanovanje; slobodno vrijeme i igru, ali je vidljivo i kroz područja koja se odnose na zaštitu od svih oblika nasilja, slobodu izražavanja, informiranost, udruživanje i dr. Poštovati prava djece znači donijeti odluku da se na stavkama proračuna koje se odnose na djecu ne štedi te da je nužno osigurati dječji proračun. Djeca ne mogu čekati bolja vremena da bi ostvarila svoja prava na zdrav i cjelovit razvoj. Posebno na to ne mogu čekati ranjive skupine, kao što su djeca bez odgovarajuće roditeljske skrbi, djeca s poremećajima u ponašanju, žrtve nasilja, pripadnici nacionalnih manjina, djeca s teškoćama u razvoju te bolesna i siromašna djeca.

Ključne riječi: dječje siromaštvo, zaštita dječjih prava

Lidija Petrović, Ured pravobranitelja za djecu, Zagreb, Teslina 10, Zagreb;
petrovic@djete.hr

**Dragica Topolko
Blanka Kern
Gordana Poljak
Tanja Grabovac Šljubura**

Iskustva udomljavanja osoba s psihosocijalnim poteškoćama

Udomiteljstvo predstavlja oblik skrbi izvan vlastite obitelji kojim se korisniku osigurava stanovanje, prehrana, briga o zdravlju, te zadovoljavanje drugih specifičnih potreba. U Hrvatskoj udomiteljstvo ima relativno dugu tradiciju, a takav oblik organiziranog smještaja, uz sve navedene potrebe korisnika, pokazao se među ekonomski najprihvatljivijim u sustavu socijalne skrbi. Smještaj u udomiteljsku obitelj prepoznat je kao prirodni i humaniji oblik skrbi u odnosu na smještaj u ustanovu, obzirom da korisnik na taj način ostaje u obiteljskom okruženju, održava socijalne veze i uključen je u događanja u zajednici. Udomiteljska obitelj korisnika prihvaća kao svog člana, korisnik ima osjećaj pripadnosti, te se u novije vrijeme teži smještavanju upravo u udomiteljske obitelji. Novi Zakon o udomiteljstvu iz 2013. god., svojim odredbama nastavlja se na započet proces decentralizacije i deinstitucionalizacije u sustavu socijalne skrbi. Kako se u NPB "Dr Ivan Barbot" Popovača liječe osobe s psihosocijalnim poteškoćama, kod kojih je izražena potreba za smještajem zbog obiteljskih i zdravstvenih problema, kroz upitnik postavljen korisnicima i udomiteljima, želimo utvrditi zadovoljstvo korisnika smještajem i odnosom prema njima i kakav je njihov odnos s vlastitom obitelji, te s druge strane na koje probleme nailaze udomitelji i na koji način poboljšati kvalitetu skrbi. U radu ćemo također prikazati mišljenje i iskustva stručnog tima Bolnice, vezano za organiziran smještaj i indikacije za određen tip smještaja.

U radu su korišteni upitnici poluotvorenog tipa. Svaki upitnik ima pet pitanja s četiri ponuđena odgovora i jednim otvorenim, kako bi ispitanici mogli dati svoje mišljenje. Intervjuirali smo pedeset korisnika s psihosocijalnim poteškoćama, trideset udomitelja i trideset članova stručnog tima.

Ključne riječi: korisnici s psihosocijalnim poteškoćama, udomiteljska obitelj, iskustvo, stručni djelatnici, kvaliteta skrbi

Dragica Topolko, Blanka Kern, Gordana Poljak, Tanja Grabovac Šljubura,
Neuropsihijatrijska bolnica "Dr Ivan Barbot" Popovača, Jelengradska 1;
dragica.topolko@npbp.hr

**Lucija Vejmelka
Marijana Majdak
Ines Lisul**

Iskustvo odgajatelja o elektroničkom nasilju u Domu za odgoj djece i mladeži Dugave

U slučaju korištenja komunikacijskih i informacijskih tehnologija (elektroničke pošte, *chata*, mobitela, društvenih mreža, servisa za instant poruke) kako bi se podržavalo i provodilo opetovano nasilno ponašanje pojedinca ili čitave grupe govorimo o elektroničkom nasilju.

Istraživanja elektroničkog nasilja u ustanovama skrbi za djecu rijetko se provode, što daje važnost ovom istraživanju provedenom kako bi se saznalo kako odgajatelji u Domu za odgoj djece i mladeži u Dugavama opisuju svoje iskustvo s elektroničkim nasiljem kroz rad s djecom i mladima. U istraživanju su sudjelovala četiri odgajatelja iz Doma za odgoj u Dugavama. Istraživanje je provedeno polustrukturiranim intervjuom, a obuhvaćena su dva istraživačka pitanja: Kako odgajatelji opisuju svoje dosadašnje iskustvo s elektroničkim nasiljem, te koje preporuke za prevenciju elektroničkog nasilja u domovima za odgoj djece i mladeži navode odgajatelji.

Rezultati istraživanja ukazuju da djeca i mladi najčešće na Internetu posjećuju Facebook stranice i ostale socijalne mreže, *Youtube* te internetske stranice s igricama. Oblici doživljenog elektroničkog nasilja koje su odgajatelji navodili da djeca i mladi doživljavaju su krađa identiteta i prijetnje. Istraživanje ukazuje da se prethodni odnosi djece i mladeži uključenih u elektroničko nasilje temelje na prijateljstvu ili poznanstvu. Oblici pomoći koje su odgajatelji pružili djeci i mladima koji su doživjeli nasilje su razgovor i edukacija. Nalazi istraživanja koriste stručnjacima u ustanovama socijalne skrbi te socijalnim radnicima koji se bave djecom i mladima. Odgajatelji u domovima za djecu i mladež navode potrebu za dodatnom edukacijom stručnjaka, edukaciju za djecu i mladež te aktivan pristup u radu s djecom i mladeži.

Ključne riječi: elektroničko nasilje, oblici nasilja, odgajatelji, djeca i mladež

Dr.sc. Lucija Vejmelka, doc.dr.sc. Marijana Majdak, Ines Lisul, Sveučilište u Zagrebu, Pravni fakultet, Studijski centar socijalnog rada Nazorova 51, Zagreb; mmajdak@pravo.hr

Lucija Vejmelka
Nika Sušac

Psihosocijalna klima i socijalna podrška u domovima skrbi za djecu u Hrvatskoj

Smještajem djeteta u dom, ustanova postaje primarno mjesto boravka djeteta, što na određeni način djetetu zamjenjuje obiteljsko okruženje. Razumijevanje specifičnosti psihosocijalne klime i socijalne podrške u domovima doprinosi kvaliteti institucionalne skrbi. Psihosocijalna klima je specifičan skup okolinskih determinanti ponašanja članova nekog socijalnog sustava i često je istraživana u školama, no istraživanja u drugim ustanovama za smještaj i skrb djece se provode vrlo rijetko. Istraživanja pokazuju da na psihosocijalno funkcioniranje djece u domovima značajno utječe i percepcija socijalne podrške te da je ona zaštitni čimbenik djeci koja odrastaju u rizičnim uvjetima. Cilj rada je prikazati razlike u doživljaju psihosocijalne klime i socijalne podrške između djece u domovima za djecu bez odgovarajuće roditeljske skrbi i djece u domovima za odgoj djece i mladeži. U istraživanju su sudjelovala djeca (11 - 18 godina) iz Domova za djecu bez odgovarajuće roditeljske skrbi (N=301) i Domova za odgoj djece i mladeži (N=127). Korišteni *Upitnik psihosocijalne klime u domu za djecu* je prilagođen za korištenje u domovima, dok je *Skala percipirane socijalne podrške* već korištena u istraživanjima djece u skrbi. Rezultati pokazuju da djeca u odgojnim domovima percipiraju psihosocijalnu klimu i instrumentalnu socijalnu podršku značajno boljom od djece smještene u domove za djecu bez odgovarajuće roditeljske skrbi. U prikazu rada dobivene razlike bit će razmatrane s obzirom na konkretne čestice u kojima se pokazala značajna razlika između ove dvije skupine te će biti iznesene implikacije za praktični rad stručnjaka koji djeluju na području zaštite djece i mladih te onih koji su zaposleni u ustanovama skrbi za djecu.

Ključne riječi: psihosocijalna klima, socijalna podrška, domovi za djecu bez odgovarajuće roditeljske skrbi, domovi za odgoj djece i mladeži.

Dr.sc. Lucija Vejmelka, Nika Sušac, Studijski centar socijalnog rada, Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Nazorova 51, Zagreb; lucijav@gmail.com

Ana Štimac

Alkoholizam bez resocijalizacije - trajna obiteljska i društvena kriza

Alkoholizam nastaje postepeno, dugo zadržava kod ovisnika osnove socijalnog funkcioniranja, ali brzo rastače zdrave bračne i obiteljske odnose. Alkoholizam ozbiljno ugrožava opstanak braka i obitelji u kojoj svaki član zbog narušene ili patološke atmosfere u kojoj živi odlazi s umanjenim kapacitetom u radno ili šire društveno okruženje. Posljedice alkoholizma ozbiljno su vidljive i u prijenosu obrazaca ponašanja na slijedeće generacije. Osnovno obrazovanje socijalnog radnika kvalificira ga za procjenu korisnika u kontekstu; čini ga kompetentnim za procjenu kvalitete odnosa i odgovornosti korisnika. On uočava i aktivira preostale obiteljske resurse i na njima temelji početak promjena. Socijalni radnik u resocijalizaciji ima ulogu «lica» društvene pomoći i podrške. Osobu ovisnika o alkoholu i njegovu obitelj prati u promjeni, daje mu podršku (ili sankciju), pomaže u saniranju nastale štete, stručnim postupkom prevenira recidiv. Ukoliko alkoholizam, kao i druge ovisnosti, ne tretiramo do resocijalizacije - odobravamo epidemiju socijalnih problema koji slijede – razvode brakova, maloljetničku delinkvenciju, materijalno propadanje, neekonomično raspolaganje uslugama društvenih službi čiji je rad na samom početku osuđen na neuspjeh jer mjere i sankcije upućuju prema ovisniku koji ih bez rehabilitacije i resocijalizacije neće moći izvršiti. Caritas Zagrebačke nadbiskupije pomaže širokom krugu ljudi u potrebi, raznim oblicima pomoći i podrške: u novcu, hrani, odjeći i smještaju, rješavajući tako ljudske dnevne i životne krize. Između ostalog, u obiteljskom savjetovalištu Caritasa, formirana je grupa podrške osobama ovisnim o alkoholu i kocki, koja ima svrhu prevenirati daljnje osobne i obiteljske krize. U radu će biti prikazani rezultati rada grupe.

Ključne riječi: obitelj, alkoholizam, socijalni rad, višegeneracijska kriza

Ana Štimac, Obiteljsko savjetovalište Caritasa Zagrebačke nadbiskupije, Selska 165, Zagreb;
astimac@czn.hr; anastmcl@gmail.com

Marijo Vrdoljak
Melita Vrdoljak
Josipa Kamenečki Leljak
Danica Jurina

Deinstitucionalizacija u svjetlu socijalne i ekonomske krize

Izlaganjem želimo prikazati opću sliku stanja i poboljšanja života korisnika u Domu za psihički bolesne odrasle osobe Zagreb. Od 2000. godine pokrenut je razvoj i pružanje usluga vaninstitucionalne skrbi o starijim osobama s teškoćama mentalnog zdravlja u namjeri da što duže ostanu u svom prirodnom okruženju, u svojim domovima. Sukladno planu transformacije i deinstitucionalizacije ustanova socijalne skrbi, razvijamo izvaninstitucionalne oblike smještaja i usluge u zajednici smanjujući ukupni broj korisnika na stalnom smještaju. Plan je otvoriti minimalno pet stambenih jedinica odnosno 20 korisnika premjestiti u stambene zajednice na području grada Zagreba. Planovi razvijanja vaninstitucionalnih usluga odvijaju se pod motom: „Živimo život kao i svi drugi!“. Prikazati će se rezultati istraživanja s ciljem provjere kako deinstitucionalizacija i prevencija socijalne isključenosti utječu na poboljšanje kvalitete života. U istraživanje je bilo uključeno 5 korisnica. Prosječna dob korisnica je 52,5 godina. Podaci su prikupljeni iz više različitih izvora: opservacijom svakodnevnog života korisnica, intervjuja i inicijalne procjene kvalitete života. Pokazalo se da su korisnice koje su bile uključene u samostalno stanovanje samostalnije i zadovoljnije samim načinom života. Isto je došlo do pozitivnog pomaka kod socijalnog uključivanja korisnica u lokalnu zajednicu. Postignuti su pozitivni pomaci u kvaliteti života naših korisnica. Da bismo kroz našu misiju ostvarili našu viziju potrebno je investiranje u jačanje kadrovske kompetencije kroz sustavnu edukaciju i usavršavanje zaposlenika kao i europskih standarda glede pružanja usluga stručne socijalne skrbi, te adekvatni profil stručnih radnika (timski pristup). Ovdje se podrazumijeva i supervizija stručnih radnika. Kako će se to moći ostvariti u novije vrijeme sve veće ekonomske i društvene krize pitanje je nad kojim se valja zamisliti ali nikako ne odustajati od svoje misije.

Ključne riječi: deinstitucionalizacija, kvaliteta života, prevencija

Dr.sc. Marijo Vrdoljak, Melita Vrdoljak, Josipa Kamenečki Leljak, Danica Jurina, Dom za psihički bolesne odrasle osobe Zagreb, Šestinski dol 53, Zagreb

Zlatko Wild

„Dobar, loš, zao“

Cilj izlaganja je definirati pasivne i aktivne kreatore krize, te osvijestiti mogućnost pasivnih kreatora krize u smanjenju posljedica krize. Što je kriza? Što je socijalni rad? Koja je poveznica između krize i socijalnog rada? Poslije gotovo 40 godina radnog staža nisam siguran da bih mogao definirati što je to socijalni rad u praksi, ni u užem, ni u širem smislu. Ako se baziram na onome što sam očekivao da je socijalni rad nakon završenog školovanja za socijalnog radnika i završenih edukacija ili prema onome što danas radim na svom radnom mjestu socijalnog radnika u Ministarstvu socijalne politike i mladih, odnosno u Centru za socijalnu skrb, dolazim do konflikata unutar samog sebe. Prikloniti se sebi i definicijama socijalnog rada koje sam stekao školujući se ili se prikloniti poslodavcu, Ministarstvu, vjerujući da oni najbolje znaju što je to socijalni rad? Ako se priklonim poslodavcu onda nema krize u socijalnom radu. Poslodavac nas obilato zasipa sadržajima i poslovima koje obavljamo. Potrebno je samo biti poslušan, isključiti se i obavljati zadano. I nema krize. Svi govore da je kriza. Ako je kriza, tko producira krizu? Da li sam to ja sa svima nama neposrednim izvršiteljima ili ja i svi mi neposredni izvršitelji samo trpimo posljedice krize? Da li oni koji donose reforme, koje ništa praktično ne donose osim troška, da li su oni kreatori krize? Je li ijedan novopostavljeni ministar pozvao prethodnog ministra na odgovornost za propale reforme i potrošena sredstva? Ima li ikakvog pomaka u pozitivno unazad dvadesetak godina? Polazeći od sebe samoga i nas neposrednih izvršitelja ne nalazim se kao kreator krize, ali ako pođem od aktualne politike unazad dvadesetak godina nalazim obilje razloga za definiranje krize, ne samo u sustavu socijalne politike. Osnovni je zaključak da se nastavkom sadašnjeg ponašanja aktivnih kreatora krize ona sama povećava i da se ne vidi realna mogućnost za rješavanje posljedice krize. Postoji mala vjerojatnost da će pasivni kreatori krize doprinijeti smanjenju posljedica krize.

Ključne riječi: socijalni rad, politika, struka socijalnog rada

Zlatko Wild, Centar za socijalnu skrb Osijek, Gundulićeva 22, Osijek;
zlatko.wild@gmail.com

Nino Žganec**Socijalni rad u uvjetima krize - između psihosocijalnog i administrativnog modela**

Među ključnim odrednicama profesije socijalnog rada nalazi se pružanje pomoći i osnaživanje ljudi u suočavanju s utjecajima krize. O tome na određeni način govore sve ranije pa i novopredložena definicija socijalnog rada ističući da „profesija socijalnoga rada angažira ljude i strukture na rješavanju životnih izazova i povećanje blagostanja“ (IFSW, 2014). Značajne razlike mogu se uočiti u poimanju profesionalnih uloga, metoda kojima se koriste socijalni radnici kao i modela profesionalne prakse. Uvjeti ekonomske i socijalne krize većih razmjera, kakvi obilježavaju situaciju u Hrvatskoj već duži niz godina, sami po sebi ne moraju nužno voditi prema slabljenju profesije već naprotiv mogu biti poticaj njenom propitivanju i unapređivanju. Socijalna kriza time ne treba nužno voditi prema krizi socijalnog rada nego može predstavljati šansu za drugačiji profesionalni razvoj. U ovom će se izlaganju ukazati na neke ključne odrednice socijalnog rada u Republici Hrvatskoj koji je s jedne strane obilježen snažnom ukalupljenošću u administrativni praktični model, a s druge strane je pod snažnim utjecajem psihosocijalnog modela proizašlog prvenstveno iz kriznog razdoblja u vrijeme domovinskog rata. Ukazati će se na neke aspekte socijalnog rada koji imaju obilježja izvornosti i na kojima se razvijala ideja socijalnog rada od njegovih ranih faza. Među ostalim, u izlaganju će se razmotriti uloga socijalnog rada u zagovaranju i postizanju širih društvenih promjena, uloga socijalnih radnika u političkoj areni, aspekti kritičkog i radikalnog pristupa te različiti modeli rada u zajednici. Raspravom o ovoj temi želi se dati doprinos daljnjem jačanju profesionalnog identiteta socijalnog rada koji se u vrijeme socijalne i ekonomske krize uvelike zamagljuje dodjeljujući ovoj profesiji neodgovarajuću ulogu unutar relativno uskog prostora između administrativnog i psihosocijalnog djelovanja.

Ključne riječi: socijalni rad, kriza, modeli profesionalne prakse

Prof.dr.sc. Nino Žganec, Pravni fakultet Zagreb, Studijski centar socijalnog rada, Nazorova 51, Zagreb; nzganec@pravo.hr

Branka Sladović Franz
Vanja Branica
Marina Ajduković
Kristina Urbanc

Iskustva edukacije i provedbe obiteljske medijacije - prve lekcije i izazovi

Razvoj obiteljske medijacije u Hrvatskoj u protekle je dvije godine značajno podržan promjenama u novom Obiteljskom zakonu i osnivanjem specijalističkog studija *obiteljske medijacije* na *Studijskom centru socijalnog rada Pravnog fakulteta u Zagrebu*. Usmjerenost na visoke standarde obrazovanja i provedbe postupka obiteljske medijacije uz zaštitu interesa svih sudionika, poticanje odgovornosti članova obitelji za samostalno donošenje odluka i zastupanje najboljeg interesa djeteta od strane roditelja tijekom reorganizacije obiteljskog života te prevencija visoko konfliktnih razvoda glavna su obilježja tog procesa. Promjena sustava rješavanja obiteljsko-pravnih sporova uključuje i određene nejasnoće i teškoće koje proizlaze dijelom iz dosadašnjih iskustava rada s obiteljima u pitanjima razvoda braka i odvojenog roditeljstva u Centrima za socijalnu skrb, a dijelom iz nepoznavanja specifičnosti sporazumnog rješavanja sporova i načina njihovog poticanja i provedbe. Uvodno će na okruglom stolu biti prikazano nekoliko aktualnih tema: a) koliko su pretpostavke i načela obiteljske medijacije prepoznatljive i provedive prema novim zakonskim i podzakonskim propisima, b) predmedijacijski postupak: značaj prvog susreta s obiteljskim medijatorom za motiviranje sudionika i uspješnost sporazuma, c) nasilje u partnerskim odnosima i obiteljska medijacija-pitanje procjene i odluke o uključivanju te postupanje stručnjaka prije i tijekom medijacijskog sastanka u slučaju nasilja među sudionicima i d) značaj kontinuirane supervizijske podrške za izobrazbu i integraciju novih kompetencija u postojeći profesionalni identitet stručnjaka. U prezentaciji i raspravi će sudjelovati nastavnici i polaznici specijalističkog studija obiteljske medijacije čija će se sistematizirana početna iskustva koristiti za daljnji razvoj ovog značajnog profesionalnog postupka unutar i izvan sustava socijalne skrbi.

Ključne riječi: obiteljska medijacija, predmedijacijski postupak, procjena nasilja u obitelji, supervizija medijacijske prakse

Prof.dr.sc. Branka Sladović Franz, doc.dr.sc. Vanja Branica, prof.dr.sc. Marina Ajduković, prof.dr.sc. Kristina Urbanc, Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Studijski centar socijalnog rada, Nazorova 51, Zagreb; branka.sladovic@pravo.hr

RADIONICE

**Olja Družić Ljubotina
Marijana Kletečki Radović**

Čija su odgovornost djeca koja žive u siromaštvu?

Unazad nekoliko godina suočeni smo sa sve većim pritiskom i problemima izazvanim ekonomskom i socijalnom krizom koja je utjecala na osiromašenje stanovništva i dovela mnoge hrvatske obitelji na rub egzistencije. Siromaštvo ne utječe samo na materijalnu dobrobit obitelji, već predstavlja rizik za socijalnu isključenost i pojavu niza psihosocijalnih rizika za djecu i druge članove obitelji. Djeca koja žive u siromašnim obiteljima nisu izložena neimaštini i njezinim posljedicama samo u sadašnjosti, već o njihovim mogućnostima za razvoj ovisi hoće li biti i siromašni odrasli. Također, djeca ovise o svojim roditeljima i nisu u poziciji da mogu preuzeti na sebe odgovornost za izbore koji utječu na njihov životni standard ili razinu životne dobrobiti. Djeca su posebno ovisna o javnim politikama i djelovanjima kojima im se treba olakšati i omogućiti pristup društvenim resursima te im na taj način otvoriti put prema izlasku iz siromaštva. Socijalni rad kao profesija koja je neposredno i svakodnevno u kontaktu s ljudima koji žive u uvjetima siromaštva ima značajnu ulogu i mogućnosti u provođenju mjera i aktivnosti za izlazak iz siromaštva. Postavlja se pitanje na koji način socijalni radnici mogu pomoći djeci koja žive u siromaštvu? Jesu li siromašna djeca u fokusu socijalnih radnika? Jesu li socijalni radnici osviješteni o problemu siromaštva djece i načinima kojima se može boriti protiv njega te pomoći djeci da ostvaruju svoje potencijale i budu aktivno uključena u društvo? Ova radionica ima za svrhu otvoriti prostor rasprave o pitanjima siromaštva djece i modelima rada sa siromašnima koji nisu orijentirani samo na priznavanje novčanih prava već i na druge pristupe koji su orijentirani na individualno i socijalno osnaživanje siromašne djece.

Ključne riječi: ekonomska i socijalna kriza, siromaštvo djece, uloga socijalnog rada, individualno i socijalno osnaživanje

Doc.dr.sc. Olja Družić Ljubotin, dr.sc. Marijana Kletečki Radović, Studijski centar socijalnog rada, Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Nazorova 51, Zagreb;
olja_druzic@yahoo.com; marijana.kletecki@zg.t-com.hr

Anita Dučkić
Slavica Blažeka Kokorić

Integracija duhovnosti u praksu socijalnog rada usmjerenu na podršku pojedincima i obiteljima u suočavanju s krizama

Cilj ove radionice je analizirati mogućnost integracije duhovnog pristupa u praksu socijalnog rada, posebice u terapijske i druge intervencije usmjerene na prevladavanje kriza kod pojedinca i obitelji s izraženom religijskom samoidentifikacijom. Uključivanje duhovnosti u praksu socijalnog rada u skladu je s načelima suvremenog socijalnog rada koja promovira uvažavanje različitosti, pa tako i različitih religijskih vrijednosti i duhovnih iskustava korisnika. Duhovnost nalazi svoje značajno mjesto u suvremenoj praksi socijalnog rada jer se oslanja na postmodernu paradigmu te holistički, integrativni pristup koji se zalaže za uvažavanje korisničke perspektive, za prepoznavanje i osnaživanje različitih resursa korisnika te za učinkovitije pružanje usluga. U tom kontekstu akceptira se značaj duhovnosti za osnaživanje korisnika za uspješno prevladavanje životnih kriza budući da je duhovnost motivacijski konstrukt koji omogućava osnaživanje i motiviranje ljudi kroz povećanje osjećaja vlastite učinkovitosti, pozitivno samovrednovanje i samoodređenje. Svrha radionice je istaknuti važnost njegovanja interdisciplinarnog pristupa u radu s pojedincima i obiteljima suočenim sa životnim krizama gdje se kroz integraciju duhovnosti može potaknuti osvještavanje važnih životnih pitanja i pozitivne promjene kod korisnika. Također želi se ukazati na moguće prepreke za integraciju duhovnosti u praksu socijalnog rada koje proizlaze iz više razina (osobna negativna stajališta pojedinog stručnjaka spram religije pri čemu se religiju i duhovnost povezuje s krutim i represivnim konceptima; tumačenje pozitivističkih koncepcija na način da se sve što je povezano sa subjektivnošću i duhovnom sferom promatra kao pristrani sadržaj koji treba izbjegavati jer šteti znanstvenoj i stručnoj utemeljenosti; nerazjašnjenost etičkih dilema u primjeni duhovnosti u terapijskom kontekstu koje se mogu javiti u pogledu balansiranja vjerskih uvjerenja korisnika i njihovih interesa).

Ključne riječi: osnaživanje korisnika u vremenima krize, duhovnost, duhovni pristup u socijalnom radu

Anita Dučkić, izv.prof.dr.sc. Slavica Blažeka Kokorić, Studijski centar socijalnog rada,
Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Nazorova 51, Zagreb; anitaduc@gmail.com;
sblazeka@pravo.hr

Marijana Filipović
Mia Jović

Biti socijalni radnik u organizaciji civilnog društva

Sve više socijalnih radnika i socijalnih radnica koji rade u sustavu socijalne skrbi često se žali na nedostatak stručne podrške, supervizije, prevelik opseg posla i općenito previše zadataka koje trebaju obaviti, a što se posebno očituje u doba krize kada se na sve moguće načine pokušava uštedjeti – od smanjenja finansijskih sredstava do smanjenja stručnog kadra. Vođeni misle da je lakše raditi kao socijalni radnik ili socijalna radnica u organizaciji civilnog društva kolege koji rade u tom sustavu doživljavaju kao one koji imaju priliku raditi „čisti socijalni rad“. Međutim, iz praktičnih iskustava socijalnih radnika zaposlenih u organizacijama civilnog društva vidljivo je da u oba sustava postoje isti principi rada koji se poštuju: etički standardi profesije, djelovanje prema važećim zakonima i pravilnicima, dokumentiranje svake poduzete akcije u obliku izvješća ili nekog drugog obrasca, itd. Također, za izravan rad s korisnicima ostaje malo vremena, a sve što se dogodi u radu s korisnicima mora biti dokumentirano. Sukladno općem stanju u ekonomiji, dolazi do problema s financiranjem aktivnosti koji predstavljaju najveću prepreku s kojom se organizacije civilnog društva suočavaju. Uz ove negativne poveznice, zasigurno postoji i mnogo primjera dobre prakse pa čak i u ovim kriznim vremenima. Upravo na primjerima dobre prakse potrebno je tražiti motivaciju za daljnji rad. Razmjena tih primjera i iskustava između stručnjaka koji rade u sustavu socijalne skrbi i stručnjaka koji rade u nevladinom sektoru važna je radi zajedničke suradnje, stvaranja poznanstava, otvaranja mogućnosti novim partnerstvima i gradnji zajedničke bolje budućnosti.

Ključne riječi: organizacije civilnog društva, praksa socijalnog rada, ekonomska kriza

Marijana Filipović, Mia Jović, Udruga Ambidekster klub, Valpovačka 13, Zagreb;
marijana@ambidekster.hr; mia@ambidekster.hr

Vlasta Grgec-Petroci
Mirjana Marčetić-Kapetanović

Identitet posvojenog djeteta

Trenutne društvene okolnosti i globalna ekonomska kriza imaju snažne socijalne implikacije i negativni utjecaj na društveni napredak pojedinaca i obitelji te izazivaju niz promjena u obitelji i otežavaju njenu prilagodbu i funkcioniranje. Obitelj je središte individualnog i društvenog života te daje pojedincu sigurnost i zaštićenost u sve nesigurnijem svijetu u kojem živimo. Dijete kojemu je privremeno ili trajno uskraćena obiteljska sredina, ili koje zbog vlastite dobrobiti ne smije ostati u toj sredini, ima pravo na posebnu zaštitu i pomoć države koja može uključivati smještaj u drugu obitelj, odgovarajuću ustanovu za skrb o djeci ili posvojenje. Reforma sustava socijalne skrbi kao jedan od osnovnih ciljeva ističe deinstitucionalizaciju sve djece u dobi do 3. godine života u udomiteljske obitelji i gdje je to moguće posvojenje u suradnji s centrima za socijalnu skrb. U procesu deinstitucionalizacije i transformacije centri za socijalnu skrb trebali bi aktivno sudjelovati u pripremi korisnika i pripremi njihovih obitelji za povratak odnosno za upućivanje u izvaninstitucijske oblike smještaja ili posvojenje. Cilj ove radionice je skrenuti pažnju na nužnost poznavanja i razumijevanja glavnih teorijskih perspektiva posvojenja u svrhu pravodobne procjene trenutačnih potreba, planiranja te praćenje korisnika, kao i upoznati socijalne radnike sa suvremenim pristupima u radu sa svim članovima posvojiteljske obitelji. Kroz interaktivan rad, osobita pozornost bit će posvećena pravu djeteta na osobni identitet, informacije i privatnost. Djetetovo je pravo da ga odgajaju njegovi biološki roditelji, a ako to nije moguće, onda ima pravo znati da je posvojeno, ima pravo znati svoje porijeklo te čuvati svoj identitet u što su uključeni narodnost, ime i obiteljski život.

Ključne riječi: deinstitucionalizacija, posvojenje, pravo na informacije, osobni identitet

Vlasta Grgec-Petroci, Centar za socijalnu skrb Zagreb, Podružnica Obiteljski centar, Preobraženska 4, Zagreb; vlastagpetroci@gmail.com

Mirjana Marčetić-Kapetanović, Centar za socijalnu skrb Zagreb, Podružnica Maksimir, Maksimirska 51, Zagreb

Zdravka Leutar

Bibliodrama: Osvješčivanje vlastite profesionalne uloge u socijalnoj i ekonomskoj krizi društva

Koristeći biblijski tekst: 1. Kor 13, 1-13 (Hvalsopjev ljubavi) sudionici radionice će uz podršku vodstva kroz elemente metode bibliodrame promišljati o sebi, svojim resursima, jakim stranama te izazovima socijalne i ekonomske krize te uložiti same struke u tim procesima. Kroz biblijski tekst i tehnike koje će se koristiti u bibliodrami sudionici će osvijetliti i osvijestiti neke spoznaje o sebi kao profesionalcu kojih do sada nisu bili svjesni ili su ih gledali u drugom kontekstu. Grupa će doprinijeti i interaktivnom upoznavanju, međusobnom dijeljenju i osnaživanju u profesionalnom radu, spoznajama sadašnje situacije što činimo kao profesionalci u vladinom i nevladinom sektoru u različitim područjima socijalnog rada i zajednički i individualno će si članovi osvijestiti što bi mogli činiti. Upoznat će se sudionici bibliodrame s realitetom u kojem se nalaze te utjecajima krize na njihov rad i angažman te kako krenuti korak dalje i vidjeti koja im je vlastita uloga u tom procesu.

Ključne riječi: bibliodrama, kriza, profesionalna uloga, ljubav, osvješčivanje novih koraka

Prof.dr.sc. Zdravka Leutar, Studijski centar socijalnog rada, Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Nazorova 51, Zagreb; zdravka.leutar@pravo.hr

Položaj i etičke dileme socijalnog radnika/ce u pravosuđu

Socijalni radnici kao struka uz prvenstvenu zastupljenost u sustavu socijalne skrbi najviše su zastupljeni u pravosudnom sustavu, poglavito u dijelu izvršavanja kaznenih sankcija i alternativnih sankcija, odnosno probacije. Suvremeni socijalni rad po svojim osnovnim određenjima i etičkim načelima zagovara i promiče zaštitu ljudskih prava, jednakost i promjene u korist svojih korisnika, a proces osnaživanja temelji se na odnosu zajedništva suradnje, povjerenja i dijeljenja moći. S druge strane, pravosudni je sustav u velikoj mjeri usmjeren na represiju i unaprijed određena pravila, odnosno jasnu hijerarhiju, gdje stručnjaci iz pozicije „moći“ određuju programe postupanja i resocijalizacije najčešće bez stvarnog učešća osoba kojima je izrečena neka od mjera ili sankcija. Osobe na izvršenju kazne zatvora, odnosno osobe kojima su izrečene alternativne sankcije zasigurno su iskusile osjećaj isključenosti, socijalne stigmatiziranosti i obespravljenosti. Socijalni radnici zaposleni u pravosudnom sustavu u svakodnevnom radu nailaze na konflikt uloga između pravila koje određuje pravosudni sustav i pomažuće uloge socijalnog rada, odnosno zaštite ljudskih prava u cjelini. Kako pomiriti te različite uloge? Po čemu se i da li se uopće u svom profesionalnom radu socijalni radnik razlikuje od drugih stručnih suradnika u pravosuđu? Što poduzimaju socijalni radnici s ciljem zagovaranja svojih prava i raspravlja li profesionalna zajednica o položaju i potrebama socijalnih radnika u pravosuđu? Poduzimaju li socijalni radnici dovoljno (i jesu li u mogućnosti i položaju poduzimati) s ciljem zagovaranja prava korisnika sustava pravosuđa i njihova uključivanja u planiranje i provedbu mjera? Prepoznaje li i prati obrazovanje i praksa socijalnih radnika specifičnosti pravosudnog sustava?

Cilj je radionice problematiziranje navedenih pitanja, osnaživanje i organiziranje socijalnih radnika u pravosuđu, razvoj profesionalnog identiteta i prava struke, te pokretanje inicijative za osnivanje sekcije socijalnih radnika u pravosuđu.

Ključne riječi: socijalni radnici, pravosuđe, konflikt uloga, profesionalni identitet, organiziranje, osnaživanje

Nela Preglej

Osobni profil pomagača u kontekstu socijalnog rada kao poziva

Socijalni radnici kao i gotovo sve pomagačke profesije svakodnevno se susreću s činjenicom osobnog sagorijevanja i pitanja: jesam li dovoljno učinio? Jesam li dovoljno sudjelovao? Koliko sam osjetio tuđe osjećaje? Širina u pogledima i razumijevanju postupaka drugih osoba, visok stupanj osjetljivosti za etičke vrijednosti, obzir prema tuđem integritetu osnovna je vrijednost u pomagačkim profesijama. U cijeli taj sklop emocija i razuma nasušno je potrebno pokušati unijeti određenu ravnotežu i sklad, pa tako možemo reći da “u određenom smislu imamo dva mozga, dva uma – i dvije različite vrste inteligencije: racionalnu i emocionalnu i nije važan samo IQ, važna je i emocionalna inteligencija” (Goleman, 1995.). Praksa je do sada pokazala da su pomagači, u kontekstu navedenog, posebno socijalni radnici, stručnjaci koji posjeduju visoko razvijenu kreativnost u radu s poznavanjem viševrsnih znanja (pravo, psihologija, defektologija...). Postavlja se pitanje iskoristivosti naših znanja i kapaciteta i poticanja naše kreativnosti u radu.

Cilj je ove radionice dobiti odgovore na pitanja osnažuje li empatija pomagača, kao i obogaćuje li ga profesionalno i osobno. Je li empatija ono što nas hrani, a ne ono što nas troši? U vrijeme socijalne i ekonomske krize koliko prisutna empatija stručnjaka zapravo može pomoći pojedincu da prevlada osobne teškoće uzimajući u obzir i krizu sustava?

U radionici biti će prezentiran roman autorice Nele Preglej: „Dišpet ili usprkos“ – održanje empatije i suosjećanja usprkos osobnim i privatnim borbama. Okosnica tog romana jest promatranje emocija pomagača tijekom procesa pomaganja raznim žrtvama i rizičnim skupinama, oslanjajući se na profesiju socijalnog rada i izazove u našoj struci. Prvenstveno je baziran na emocijama pomagača i potrebi pomoći pomagaču, ali i prati refleksiju na korisnicima. Također će se povesti rasprava bazirana na tematici ovog romana.

Ključne riječi: empatija, kriza, kreativnost, socijalni rad kao poziv

Nela Preglej, Centar za socijalnu skrb Zagreb, Podružnica Dubrava, Dubrava 49;
nelapreglej9@gmail.com

POSTER PREZENTACIJE

POSTER PREZENTACIJA

Nikolina Batista
Lucija Jug
Marina Milić Babić

Uloga organizacija civilnog društva u podršci obitelji djece s teškoćama u razvoju

Organizacije civilnog društva kao oblik formalne podrške djeci s teškoćama u razvoju i odraslim osobama s invaliditetom u Hrvatskoj predstavljaju važan temelj za osiguranje brojnih usluga usmjerenih potrebama pojedinca. Cilj rada, koji će biti prezentiran, bio je istražiti postojeće primjere pozitivne prakse te doživljaj roditelja o dostupnosti usluga u lokalnoj zajednici. U istraživanje su uključene udruge koje su svojim projektima utemeljile programe koji pružaju različite oblike podrške djeci s teškoćama u razvoju i obitelji djeteta (N=6). Nadalje, u istraživanju su sudjelovali i roditelji djece s teškoćama u razvoj (N=8) te djelatnici privatnih igraonica na području grada Zagreba (N=6). Rezultati istraživanja upućuju na potrebu roditelja za dodatnim sadržajima usmjerenim na pružanje usluga namijenjenih specifično djeci s teškoćama u razvoju koje se mogu opisati kroz: usluge organiziranog stručnog i odgojno obrazovnog čuvanja djeteta na kraće vremensko razdoblje i organiziranu stručnu podršku u domu djeteta. Nadalje rezultati pokazuju da postojeće privatne igraonice u Gradu Zagrebu ne pružaju uslugu koja je dostupna roditeljima djece bez teškoća u razvoju, a koja se može opisati kao čuvanje djeteta na jedan do tri sata dnevno na način da dijete boravi u igraonici s drugom djecom. Iz prikazanih rezultata vidljiva je potreba za organiziranjem usluga unutar postojećih igraonica na način da su jednako dostupne i za djecu s teškoćama u razvoju, ali i potreba jačeg angažmana u razvijanju sličnih usluga unutar organizacija civilnog društva. U prezentaciji se problematizira uloga socijalnog rada u doba krize kao partnera organizacijama civilnog društva, ali i kao pokretača za razvoj novih usluga.

Ključne riječi: djeca s teškoćama u razvoju, organizacije civilnog društva, obitelj

Nikolina Batista, Lucija Jug, dr.sc. Marina Milić Babić, Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Studijski centar socijalnog rada, Nazorova 51, Zagreb;
nikolina.batista91@gmail.com

POSTER PREZENTACIJA

Sunčica Dominiković Šafranić
Vjeka Marijan Avakumović

Krizne intervencije u socijalnom radu

Prva socijalna usluga odvija se u Prednjem uredu CZSS i obuhvaća informiranje korisnika o socijalnim uslugama i pružateljima usluga, pomoć korisniku pri utvrđivanju njegovih potreba, početnu procjenu resursa korisnika te podršku i pomoć pri izboru prava iz sustava socijalne skrbi. Svaka se intervencija u socijalnom radu, u prvom redu temelji na procjeni potreba, a nakon toga na planu i programu promjena koji se tijekom provođenja, a u suradnji s korisnikom prilagođava. Uslijed elementarne nepogode koja je zahvatila područje Slavonije mnogi stanovnici poplavljenih područja zbrinuti su u obiteljima srodnika na području nadležnosti CZSS Zagreb, Podružnice Dubrava te su se obratili centru za pomoć i podršku. Korisnici koji su se obratili u prijemni ured Podružnice Dubrava bili su izloženi stresnim i traumatskim događajima koji su se odrazili na njihovo zdravstveno stanje i socijalno funkcioniranje te im je sukladno tome pružena profesionalna pomoć u kriznoj situaciji kao i upućivanje drugim pružateljima usluga.

Cilj prezentacije je prenijeti iskustva dobre prakse profesionalaca, socijalnih radnika zaposlenih u Podružnici Dubrave, CZSS Zagreb, u prijemnom uredu u kriznoj situaciji izazvanoj elementarnom nepogodom. U radu će biti prikazana osobna i profesionalna iskustva stručnjaka u radu sa korisnicima koji su uslijed elementarne nepogode poplave u Slavoniji bili evakuirani iz svojih domova i doživjeli stres ili traumu.

Ključne riječi: profesionalna podrška, centar za socijalnu skrb, krizna intervencija

Sunčica Dominiković Šafranić, Vjeka Marijan Avakumović, Centar za socijalnu skrb
Zagreb, Podružnica Dubrava, Dubrava 49, Zagreb; sdominikovic@socskrb.hr

Sanela Kovač Gajski

Prikaz rada sa socijalno isključenim starijim osobama koje žive na području Doma za starije i nemoćne osobe „Centar“

Cilj prezentacije je prikazati rad sa socijalno isključenim starijim osobama na području Doma za starije i nemoćne osobe „Centar“ iz Zagreba. Socijalni radnici Doma „Centar“ zaposleni na poslovima izvaninstitucije i Projekta gerontološki centar pretežno rade sa marginaliziranim i socijalno isključenim korisnicima koji žive u svojim stanovima. Njima se pružaju usluge organiziranja prehrane te usluge pomoći i njege u kući. Socijalni radnici podržavaju, informiraju i savjetuju korisnike, pomažu u prikupljanju dokumentacije, izlaze na teren, rade procjene i socijalne anamneze, kontaktiraju s nadležnim ustanovama i udrugama, te organiziraju rad gerontodomaćica. Praksa je pokazala da gerontodomaćice Doma „Centar“ rade pretežno sa psihički bolesnim starijim osobama, osobama oboljelima od demencija, te osobama s invaliditetom, dok je manji dio korisnika redovna starija populacija s kroničnim zdravstvenim problemima. Pojavom ekonomske krize korisnici kojima je zdravlje već doista narušeno i traži institucionalizaciju, sve teže se odlučuju na stalni smještaj, smatrajući da ostajanjem kod kuće mogu sebi ili članovima obitelji financijski više doprinijeti. To otežava i poslove gerontodomaćica koje rade sa zdravstveno i psihički sve zahtjevnijim korisnicima, ali i socijalnih radnika koji maksimalno upoznaju i koriste sve raspoložive resurse da bi pomogli korisnicima. Korisnici najčešće izražavaju zadovoljstvo uslugom gerontodomaćica, iako ističu da bi im takva vrsta usluge trebala češće i u većem opsegu. Pokazalo se da je socijalni radnik pod pritiskom između zadovoljavanja potreba korisnika i vrlo ograničenih resursa, te stvaranja ravnoteže između gerontodomaćice i najboljeg interesa korisnika. Najčešće je jedini stručnjak s kojim gerontodomaćice dijele svoje dileme i strahove, zbog čega snosi odgovornost aktivnog edukatora i savjetovatelja.

Ključne riječi: pomoć i njega u kući, socijalni rad, gerontodomaćice, ekonomska kriza

Sanela Kovač Gajski, Dom za starije i nemoćne osobe „Centar“, Klaićeva 10, Zagreb;
sanela.kovac@gmail.com,

POSTER PREZENTACIJA

Diana Lukić

Medijska prezentacija centara za socijalnu skrb u Hrvatskoj

Socijalni rad kao profesija i ustanove socijalne skrbi u Hrvatskoj medijski su često negativno prikazani. Zbog senzacionalizma i nedostatka informacija te izostanka komentara od strane struke, odnosno samih socijalnih radnika, profesija, ustanove socijalne skrbi te stručnjaci koji rade na tom području, često su meta negativnih medijskih napisa. U ovom radu prikazat će se analiza sadržaja dnevnih novina „Večernji list“ iz 2012. godine s ciljem dobivanja uvida u to kakva je medijska prezentacija centara za socijalnu skrb te koliko se često uopće pojavljuje ta tematika u dnevnim novinama. Rad u svom uvodu prikazuje povezanost socijalnog rada i medija, zatim aktualni kontekst djelovanja profesije socijalnog rada u kojem su prikazana tri područja: (1) Socijalni programi u medijima, (2) Ekonomska kriza i njezini učinci na profesiju socijalnog rada i (3) Reforma sustava socijalne skrbi. Kvalitativnom obradom podataka apstrahirane su tri ključne teme: neetično ponašanje centara za socijalnu skrb, neusklađen rad institucija te fatalistički natpisi u dnevnim novinama o centrima za socijalnu skrb. Rezultati analize pokazali su da je centar za socijalnu skrb prikazan u medijima u negativnom kontekstu. Rezultati će se raspraviti u kontekstu Etičkog kodeksa socijalnih radnika Hrvatske te standardima profesije. Mediji, koji su skloni prozivati centre za socijalnu skrb, nerijetko se ne pridržavaju Kodeksa časti hrvatskih novinara, Zakona o medijima i drugih dokumenata kojima se štiti pravo na povjerljivost i privatnost u zaštiti djece u javnosti.

Ključne riječi: socijalni rad, centar za socijalnu skrb, medijska prezentacija, analiza dnevnih novina

Diana Lukić, Sveučilište u Zagrebu, Pravni fakultet, Studijski centar socijalnog rada, Nazorova 51, preddiplomski studij; diana.lukic@gmail.com

POSTER PREZENTACIJA

Ksenija Švenda-Radeljak

Informacijska pismenost i praksa socijalnog rada

Poster ukratko predstavlja knjižnicu Studijskog centra socijalnog rada, koja je dio Biblioteke Pravnog fakulteta, ali strukturom fonda i potrebama korisnika orijentirana području socijalnih djelatnosti. Težište je u predstavljanju mogućnosti koje e-izvori mogu pružiti stručnim djelatnicima u praksi socijalnog rada. Posebice se predstavljaju e-izvori u otvorenom pristupu (*open access*). No, da bi ih se moglo koristiti potrebno je posjedovati određen korpus znanja i vještina koji se u informacijskim znanostima sve česte nazivaju *Informacijska pismenost*. Stoga poster prezentira i jednu od specifičnih usluga knjižnice Studijskog centra socijalnog rada, a to je organizacija edukacija s tog područja. Različitost početnog znanja i potreba pojedinih kategorija korisnika uvjetovala je i različite pristupe i obim edukacija, a u posteru bi se posebno predstavila mogućnost njenog organiziranja i za socijalne radnike u praksi. Stoga se ta kategorija korisnika posebno izdvaja, pokušavaju se prezentirati njihove specifične potrebe te predložiti njima prihvatljiv model podrške knjižnice u pretraživanju *e-izvora*, ali i mogućnost organizirane edukacije iz znanja i vještina informacijske pismenosti.

Ključne riječi: praksa socijalnog rada, knjižnica Studijskog centra socijalnog rada, informacijska pismenost, e-izvori

Dr.sc. Ksenija Švenda-Radeljak, Studijski centar socijalnog rada, Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Nazorova 51, Zagreb; kradelj@pravo.hr

**Ljiljana Vrbić
Zorana Staničić
Maja Bižić Odak**

Socijalni plan Grada Zagreba 2014. – 2020.

Cilj poster prezentacije jest prikazati model izrade Socijalnog plana Grada Zagreba 2014. – 2020. kroz čiji je proces donošenja prepoznata potreba za jačanjem razvoja profesije socijalnog rada. Socijalno planiranje u Gradu Zagrebu odvijalo se uz tehničku podršku Udruge za Socijalnu politiku i uključivanje – SPUK, prema metodologiji koju je preporučilo Ministarstvo socijalne politike i mladih, a u proces konzultacija i radionica bilo je uključeno više od 130 aktera socijalne politike: službenika gradskih ureda, predstavnika centra za socijalnu skrb, ustanova socijalne skrbi, zavoda za zapošljavanje, obiteljskog centra, udruga i drugih pružatelja socijalnih usluga s područja Grada Zagreba. U svrhu izrade Socijalnog plana Grada Zagreba 2014. – 2020., na radionicama sa dionicima socijalnog planiranja iz Grada Zagreba, izvršeno je više analiza u skladu s prepoznatim problemima Grada i prioritetima širenja mreže izvaninstitucionalnih socijalnih usluga. Dokument sadrži relevantne prioritete koji su ostvarivi u razdoblju 2014. do 2020. te nastoji olakšati usklađivanje planova i prioriteta svih sustava uključenih u borbu protiv siromaštva i socijalne isključenosti u Gradu Zagrebu, a u svrhu zastupanja najboljeg interesa svih građana te posebno socijalno najranjivijih pojedinaca i skupina. U izradu dokumenta bio je uključen veliki broj aktera, a što je zahtijevalo specifična znanja i vještine u cilju donošenja Socijalnog plana koji će zadovoljiti kriterij strateškog dokumenta čija će operacionalizacija biti moguća kroz provedbene planove. Model izrade ukazao je na potrebu jačanja stručnih kompetencija socijalnih radnika/ca (npr. znanja iz metodologije socijalnog i strateškog planiranja, evaluacije i interdisciplinarne suradnje) te istovremeno osvijestio i jake strane profesije (usko specijalizirana znanja i razvijene komunikacijske vještine).

Ključne riječi: socijalno planiranje, socijalne usluge, kompetencije, prioriteti socijalne politike

Ljiljana Vrbić, mr. Zorana Staničić, Maja Bižić, Grad Zagreb, Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom, Trg S. Radića 1, Zagreb; ljiljana.vrbic@zagreb.hr; zorana.stanicic@zagreb.hr; maja.bizic@zagreb.hr